

Załącznik do biuletynu nr 6/24

Załącznik do uchwały Nr VII/.../24
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 16 grudnia 2024 r.

Strategia Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030

Zespół ds. Opracowania i Wdrożenia Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030

**Adam Kopczyński, Renata Dąbrowska, Agnieszka Lewińska, Sebastian Matthes, Iwona Skocka,
Tomasz Kamiński, Michał Karpiak, Radosław Krajewicz, Jarosław Piechowski, Anna Maria Zdrenka,
Agnieszka Kortas, Elżbieta Szczepańska, Beata Paluch, Joanna Rutkowska, Anna Szupke, Lucyna Bonik,
Urszula Szuba, Genowefa Rutkowska, Olga Orłowska, Urszula Czarnowska, Bronisław Niemiec,
Jolanta Siewert-Matusiewicz, Bożena Boińska, Elżbieta Szymańska, Krystyna Szadłowska,
Helena Petersen, Antonina Jakubowska, Renata Werner, Maria Wróblewska, Tomasz Owczarski**

Wykonawca badań i redaktor opracowania:

dr Bartłomiej Kolsut

email: bartkol@amu.edu.pl

Zakład Geografii Ekonomicznej

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Zamawiający:

Gmina Miejska Chojnice

ul. Stary Rynek 1

89-600 Chojnice

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Seniorzy w mieście Chojnice – ogólne informacje i dotychczasowe działania	7
3. Wyniki warsztatów i badania ankietowego z seniorami	14
4. Wizja rozwoju i cele polityki senioralnej	33
5. Projekty strategiczne	40
6. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi	46
7. System monitoringu	47

1. Wstęp

Seniorzy zaczynają odgrywać w naszym polskim społeczeństwie oraz społecznościach lokalnych co raz większe znaczenie. W 1995 r. mieszkało w Polsce ok. 5,3 mln seniorów (czyli osób w wieku poprodukcyjnym – powyżej 60 lat w przypadku kobiet i powyżej 65 lat w przypadku mężczyzn) – stanowili oni wówczas ok. 13,8% całej populacji mieszkańców kraju. W 2022 r. liczby te wyraźnie wzrosły. Liczba osób w wieku senealnym wzrosła do ok. 8,6 mln osób (+63%) i stanowiła w tym roku ok. 22,9% populacji. Podobne procesy zaszły także w Chojnicach. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w mieście wzrosła ponad dwukrotnie (+109%) z ok. 4,4 tys. do ok. 9,2 tys. osób, a udział tej grupy zwiększył się z 11 do 24%.

Wzrost liczby osób starszych w społeczeństwie, ich zróżnicowane potrzeby oraz rosnąca świadomość wyzwań, przed którymi stają seniorzy, stanowią silny impuls do opracowania Strategii polityki senealnej miasta Chojnice. W ciągu ostatnich kilku lat, w Polsce, a także w samych Chojnicach, zauważalny jest proces starzenia się społeczeństwa, który ma poważne konsekwencje dla wszystkich aspektów życia społecznego, gospodarczego oraz infrastrukturalnego. Opracowanie kompleksowej strategii jest niezbędne, aby odpowiedzieć na potrzeby tej grupy społecznej i zapewnić seniorom lepszą jakość życia.

Chojnice, podobnie jak wiele miast w Polsce, borykają się z procesem starzenia się społeczeństwa. Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego, w Polsce liczba osób w wieku 60+ ma wzrosnąć o około 30% w ciągu najbliższych dwóch dekad. W Chojnicach także obserwujemy tendencję wzrostu liczby seniorów, co jest wynikiem wydłużającej się średniej długości życia oraz niższej liczby urodzeń. Dla miasta oznacza to konieczność dostosowania swojej polityki do zmieniającej się struktury demograficznej, w tym wprowadzenia działań, które umożliwią starszym mieszkańcom pełne uczestnictwo w życiu społecznym i poprawią jakość ich życia.

Seniorzy są grupą społeczną, która ze względu na wiek, zmiany zdrowotne, finansowe i społeczne, wymaga specyficznych rozwiązań. Problemom związanym z mobilnością, opieką medyczną, samotnością, dostępem do kultury i edukacji, a także brakiem kompetencji cyfrowych, należy stawić czoła w sposób kompleksowy. Chociaż w Chojnicach istnieją pewne formy wsparcia seniorów, to jednak brak spójnej i systematycznej polityki senealnej sprawia, że działania są fragmentaryczne, a potrzeby tej grupy nie są w pełni zaspokajane. Strategia polityki senealnej pozwoliłaby na ujednoczenie i uporządkowanie działań, a także na lepsze skierowanie zasobów do najbardziej potrzebujących seniorów. Miasto, jako organizacja odpowiedzialna za swoich mieszkańców, powinno starać się tworzyć warunki, które umożliwią pełną integrację osób starszych w życie społeczne i kulturalne. Wykluczenie społeczne, szczególnie w przypadku seniorów, prowadzi do alienacji i pogorszenia jakości życia, co może mieć negatywne skutki zarówno dla jednostek, jak i całej społeczności. Wsparcie seniorów w uczestnictwie w życiu publicznym i społecznym, umożliwienie im aktywnego i pełnego uczestnictwa w społeczeństwie, poprawi nie tylko ich jakość życia, ale także pozwoli na budowanie bardziej zrównoważonej i spójnej społeczności. Polityka senealna ma na celu także ułatwienie międzypokoleniowej integracji, która sprzyja wzajemnemu zrozumieniu i szacunkowi.

Współcześnie co raz większą wagę poświęca się w krajach rozwiniętych polityce senealnej. Rządy państw, w odpowiedzi na wyzwania jakie przynoszą zmiany demograficzne, decydują się określać priorytetowe obszary polityki społecznej wobec seniorów. W 2018 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałą dokument „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność” (Polityka społeczna..., 2018), którego celem jest podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa, w zgodzie z rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej. W dokumencie tym zapisano, że priorytetowymi celami w polityce społecznej powinny być:

1. Poprawa dostępności architektonicznej, cyfrowej i organizacyjnej instytucji publicznych.
2. Rozwój różnorodnych środowiskowych form opieki dziennej dla osób starszych, w tym sieci placówek dziennego pobytu.
3. Poprawa dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych skierowanych do osób starszych i ich rodzin, np. poprzez rozwój usług świadczonych w miejscu zamieszkania.
4. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia niesamodzielnych osób starszych oraz ich opiekunów, np. poprzez uregulowanie prawne ryzyka niesamodzielności – określenie kryteriów i stopni niesamodzielności, a także profesjonalizację usług w tym zakresie.

5. Zastosowanie nowych technologii w opiece nad osobami starszymi i kompleksowe monitorowanie ich poziomu zdrowia, np. poprzez rozwój telemedycyny i teleopieki.
6. Stworzenie warunków do aktywnego starzenia się społeczeństwa, umożliwiających wydłużanie okresu samodzielności i uwzględnianie w politykach publicznych podejścia międzypokoleniowego, np. poprzez rozwój małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym budowę ogólnodostępnych, plenerowych stref aktywności, skierowanych do różnych grup wiekowych, oraz tworzenie przestrzeni aktywności sportowej, sprzyjającej międzypokoleniowej integracji społecznej.
7. Poprawę wizerunku osoby starszej oraz zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat starości, w tym o naturalnych skutkach zmiany proporcji między generacjami.
8. Realizację spójnej polityki społecznej wobec osób starszych przez wszystkie instytucje publiczne oraz partnerów społecznych przy wykorzystaniu istniejących zasobów organizacyjnych, kompetencyjnych oraz samopomocy.

Strategię rozwoju polityki senioralnej miasta Chojnice opracowano wg rekomendacji i zaleceń Zespołu ds. Opracowania i Wdrożenia Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030. Jego skład jest następujący:

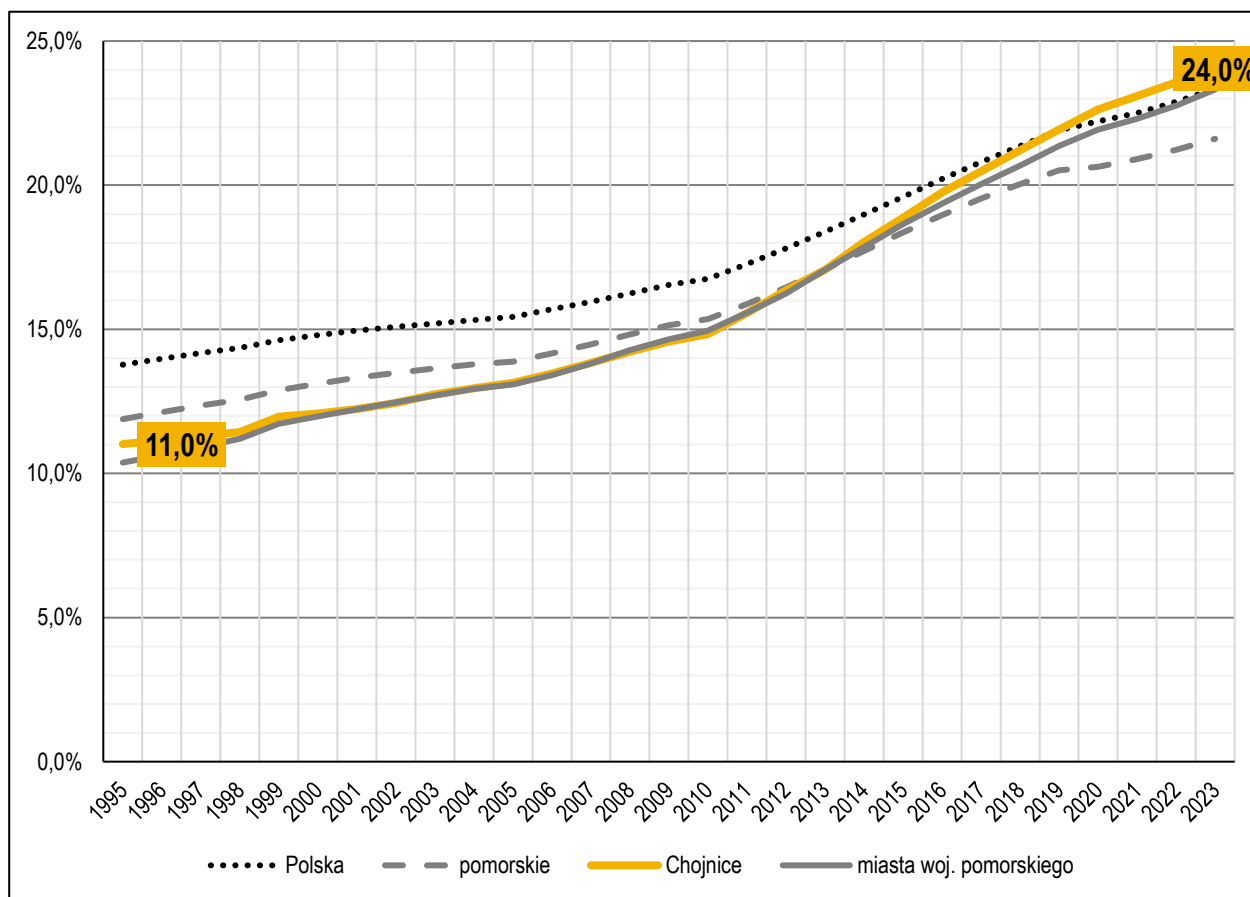
- 1) Adam Kopczyński – Zastępca Burmistrza Miasta Chojnice,
- 2) Renata Dąbrowska – Radna Rady Miejskiej w Chojnicach,
- 3) Agnieszka Lewińska – Radna Rady Miejskiej w Chojnicach,
- 4) Sebastian Matthes – Radny Rady Miejskiej w Chojnicach,
- 5) Iwona Skocka - Radna Rady Miejskiej w Chojnicach,
- 6) Tomasz Kamiński – Wydział Programów Rozwojowych i Współpracy Zagranicznej Urzędu Miejskiego w Chojnicach,
- 7) Michał Karpiak – Wydział Programów Rozwojowych i Współpracy Zagranicznej w Urzędzie Miejskim w Chojnicach,
- 8) Radosław Krajewicz – Chojnickie Centrum Kultury w Chojnicach,
- 9) Jarosław Piechowski – Straż Miejska w Chojnicach,
- 10) Anna Maria Zdrenka – Miejska Biblioteka Publiczna w Chojnicach,
- 11) Agnieszka Kortas-Koczur – Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach,
- 12) Elżbieta Szczepańska – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- 13) Beata Paluch – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- 14) Joanna Rutkowska – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach ,
- 15) Anna Szupke – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- 16) Lucyna Bonik – Dom Dziennego Pobytu w Chojnicach,
- 17) Urszula Szuba – Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Chojnicach,
- 18) Genowefa Rutkowska - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Chojnicach,
- 19) Olga Orłowska – Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Chojnicach,
- 20) Urszula Czarnowska – Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Chojnicach,
- 21) Bronisław Niemiec – Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Chojnicach,
- 22) Jolanta Siewert – Matusiewicz – Stowarzyszenie Aktywni 50+ w Chojnicach,
- 23) Bożena Boińska – Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Chojnicach,
- 24) Elżbieta Szymańska – Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Chojnicach,
- 25) Krystyna Szadłowska – Chojnickie Stowarzyszenie Kobiet Amazonki,
- 26) Helena Petersen – Klub Seniora przy ul. Łanowej w Chojnicach,
- 27) Antonina Jakubowska – Klub Seniora Astry w Chojnicach,
- 28) Renata Werner – Klub Seniora przy ul. Młodzieżowej w Chojnicach,
- 29) Maria Wróblewska - Uniwersytet III Wieku przy PWSH Pomerania w Chojnicach,
- 30) Tomasz Owczarski - Związek Żołnierzy Wojska Polskiego Koło Nr 22 w Chojnicach.

Członkowie zespołu od początku uczestniczyli w określaniu narzędzi badawczych, ich kształcie oraz konsultowaniu uzyskanych wyników. To także grono członków zespołu było tym, z którym przeprowadzono rozmowy, indywidualne wywiady pogłębione, dzięki którym lepiej rozumiano problemy seniorów w Chojnicach. Ponadto, członkowie zespołu, w tym szczególnie ci,

którzy są zaangażowani w działanie organizacji senioralnych, pomagali w zbieraniu ankiet od seniorów w różnym wieku i z różnych obszarów miasta. Badanie ankietowe, jako najbardziej reprezentatywne, było z kolei najważniejszą podstawą budowania części kierunkowej Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030.

2. Seniorzy w mieście Chojnice – ogólne informacje i dotychczasowe działania

Demografia miasta Chojnice ulegała w ostatnich 30 latach istotnym przemianom, a jednym z najważniejszych zjawisk jest rosnący odsetek osób starszych w populacji. Zgodnie z danymi demograficznymi, liczba seniorów w Chojnicach systematycznie rośnie, co stanowi wyzwanie, ale także szansę na rozwój działań skierowanych do tej grupy mieszkańców. Zmiany te mają znaczący wpływ na potrzeby społeczne, ekonomiczne i infrastrukturalne miasta, które musi dostosować swoje usługi, ofertę kulturalną, zdrowotną i rekreacyjną do zmieniającej się struktury demograficznej. W rozdziale tym przedstawione zostaną szczegółowe analizy ilościowe dotyczące wzrostu liczby seniorów w Chojnicach na przestrzeni ostatnich lat, z uwzględnieniem prognoz demograficznych, które stanowią fundament dla dalszego planowania polityki senioralnej w mieście do 2030 roku. Zrozumienie tych trendów jest kluczowe dla efektywnego projektowania działań, które będą wspierały seniorów w codziennym życiu, zapewniając im godne i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Rycina 2.1. Zmiany udziału seniorów w liczbie ludności miasta Chojnice i grup porównawczych w okresie 1995-2023

źródło: dane BDL GUS.

Liczba seniorów w Chojnicach wykazuje wyraźny trend wzrostu na przestrzeni ostatnich trzech dekad, co odzwierciedla szerszy proces starzenia się społeczeństwa w Polsce. Dane z lat 1995-2023 pokazują systematyczny przyrost liczby osób w wieku 60+ w mieście. W 1995 roku w Chojnicach mieszkało ok. 4 600 seniorów, a do 2023 roku ich liczba wzrosła do ok. 10 000, co oznacza ponad dwukrotny wzrost w ciągu 28 lat. Największy przyrost liczby seniorów nastąpił w latach 2010-2023, kiedy to liczba ta zwiększyła się o ponad 2 300 osób. Wzrost ten jest szczególnie widoczny w ostatniej dekadzie, kiedy liczba seniorów w Chojnicach osiągnęła 10 tys. osób i stanowi to już ponad 24% całkowitej populacji miasta. Wzrost liczby seniorów jest efektem nie tylko wydłużającej się średniej długości życia, ale także niższej liczby urodzeń w poprzednich latach. Taki trend demograficzny ma kluczowe znaczenie dla dalszego kształtowania polityki senioralnej w mieście, wymagając wdrożenia działań mających na celu poprawę jakości życia seniorów oraz dostosowanie infrastruktury miejskiej do ich potrzeb.

Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego dla Chojnic pokazuje, że do 2030 roku liczba seniorów może wzrosnąć o kolejne ok. 1000 osób. W kolejnych 20-30 latach ta liczba pozostanie prawdopodobnie na poziomie ok. 10-11 tys. osób, jednak będzie miała co raz większe znaczenie w strukturze całej ludności miasta. Prognoza GUS pokazuje bowiem, że liczba ludności Chojnic może spaść do 2060 roku do ok. 30 tys. osób, co oznacza, że wówczas seniorzy stanowiliby nawet ponad 37% ludności miasta.

Tabela 2.1. Wielkość grup senioralnych w poszczególnych osiedlach samorządowych w Chojnicach

nr osiedla	liczba mieszkańców												Razem	% seniorów
	razem		Seniorzy											
			60-65 lat		66-70 lat		71-75 lat		76-80 lat		81 lat i więcej			
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M		
1	2 136	1 945	221	201	156	133	102	71	57	30	131	40	1142	28%
2	2 086	1 983	142	121	127	111	116	81	42	38	93	44	915	22%
3	2 140	2 010	164	131	117	110	93	85	43	40	61	34	878	21%
4	3 060	2 668	238	190	261	190	297	164	147	93	153	76	1809	32%
5	2 697	2 387	233	157	340	216	257	204	93	62	104	47	1713	34%
6	519	496	33	39	35	23	33	21	31	13	23	15	266	26%
7	1 033	859	90	59	96	70	89	51	81	34	62	31	663	35%
8	1 947	1 647	167	131	143	116	106	72	54	20	153	62	1024	28%
9	1 213	1 078	94	91	79	71	72	41	34	8	63	42	595	26%
10	2 198	1 966	199	127	166	129	135	108	67	54	83	47	1115	27%
Razem	19 029	17 039	1581	1247	1520	1169	1300	898	649	392	926	438	10120	28%

źródło: dane z ewidencji ludności prowadzonej przez miast Chojnice.

Tabela 2.1. przedstawia dane dotyczące liczby seniorów w różnych grupach wiekowych w poszczególnych osiedlach samorządowych miasta Chojnice. W tabeli uwzględniono zarówno liczebność ogólną mieszkańców, jak i liczbę seniorów w przedziałach wiekowych (60-65 lat, 66-70 lat, 71-75 lat, 76-80 lat oraz 81 lat i więcej). Tabela zawiera także procentowy udział seniorów w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych osiedli. Dane z tabeli pokazują zróżnicowanie w strukturze senioralnej w różnych osiedlach miasta Chojnice, co wskazuje na potrzebę różnicowania podejścia do polityki senioralnej w poszczególnych częściach miasta. Z najwyższym odsetkiem seniorów (odpowiednio 35% i 34%) mamy do czynienia w osiedlu nr 7 (Żwirki i Wigury), osiedlu nr 5 (700-lecia, Kaszubskie) oraz osiedlu nr 4 (Hallera-Rzepakowa), a z najniższym w osiedlu nr 2 (Bytowskie) (22%). Na osiedlach nr 4 i 5 mieszka także największa bezwzględna liczba seniorów (w sumie ponad 3,5 tys.). Dość liczba są starsze grupy wiekowe, co wskazuje na konieczność dostosowania oferty miejskiej do rosnących potrzeb opieki długoterminowej, rehabilitacji, a także wsparcia społecznego i zdrowotnego dla seniorów. Miasto powinno skoncentrować się na dostosowaniu przestrzeni publicznych oraz usług, aby zapewnić seniorom godne warunki życia oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Warto także dodać, że w całym mieście, kobiety stanowią około 61% wszystkich seniorów, podczas gdy mężczyźni to 39%. Przewaga kobiet jest szczególnie widoczna w osiedlach, takich jak Śródmieście (1) i Bytowskie (2), gdzie kobiety stanowią około 64-65% wszystkich seniorów. Osiedle 6 (Małe Osady, Pawłówko) stanowi wyjątek, tzn. mężczyźni przeważają i stanowią 51%, a kobiety 49%. Duża przewaga kobiet jest zgodna z ogólnymi trendami demograficznymi, które pokazują, że kobiety żyją średnio dłużej od mężczyzn, co skutkuje wyższym udziałem kobiet w starszych grupach wiekowych.

W mieście Chojnice realizowano dotąd szereg przedsięwzięć skierowanych do seniorów. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach realizuje działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych obejmujące:

(1) Usługi opiekuńcze, które zgodnie z art.50 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przysługują:

- osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni,
- osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pracownicy socjalni rozeznają potrzeby i prowadzą postępowania w sprawie przyznania pomocy. Usługi świadczone są w dni robocze oraz w dni wolne od pracy. W ostatnich latach usługi realizowane były przez Stowarzyszenie „Spróbuj Sam”, które zostało wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert na powierzenie zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej, zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

(2) Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Obowiązek świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych wynika z Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie rodzajów specjalistycznych usług opiekuńczych. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in. pedagoga specjalnego, logopedy, terapeuty, fizjoterapeuty. SUO są przeznaczone dla osób dorosłych wykazujących zaburzenia psychiczne wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego czyli dla: osób chorych psychicznie, osób upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. Program usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych do 75 roku życia dla osób z orzecznym znacznym stopniem niepełnosprawności realizowany w 2020 roku ze środków pochodzących z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. W ramach w/w Programu pomocą objęto 38 osób, łącznie zrealizowano 27443 godzin usług opiekuńczych.

(3) Pobyt w Domu Pomocy Społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. O umieszczenie w domu pomocy społecznej może ubiegać się osoba wymagająca całodobowej pomocy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych lub pomoc opiekuńcza jest niewystarczająca. Jednak umieszczenie w domu pomocy społecznej jest formą pomocy stosowaną tylko w przypadku braku możliwości rozwiązania problemu innymi dostępnymi sposobami.

(4) Ośrodki wsparcia

Osoby starsze i niepełnosprawne, które wymagają częściowej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych były kierowane do ośrodków wsparcia zapewniających inny rodzaj usług, tj. dzienny dom pobytu oraz środowiskowy dom samopomocy. Dzienny dom pobytu świadczy usługi dla osób starszych polegające m.in. na organizowaniu zajęć terapeutycznych, relaksacyjnych, kulturalno- towarzyskich czy zapewnieniu posiłków. Działanie nakierowane jest na poprawę i utrzymanie sprawności fizycznej i zdrowotnej osób. Dom Dziennego Pobytu w Chojnicach działa przy ul. Gdańskiej 18 prowadzi pomoc na rzecz osób starszych zamieszkujących na terenie Chojnic. Do dyspozycji mieszkańców DDP są: sala terapii zajęciowej, sala telewizyjna, jadalnia/stołówka i ogród. Mieszkańcy mają zapewnione 3 odpłatne posiłki dziennie. W ramach pobytu organizowane są zajęcia terapeutyczne z zakresu: sprawności umysłowej, arteterapii, muzykoterapii, biblioterapii, terapii wspomnieniowej, filmoterapii, ludoterapii, ergoterapii, gimnastyki oraz różnego rodzaju zajęcia kulturalno-oświatowe. Podczas zajęć terapeutycznych stosowano różne formy i metody pracy: praca w małych grupach, praca indywidualna, na kartach pracy, zajęcia międzypokoleniowe, zajęcia wzajemnej pomocy. Punkt Opieki dla Osób Niesamodzielnich, mieszczący się przy ulicy Dworcowej 12 w Chojnicach, powstały w ramach Projektu „Rozwój usług społecznych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji”. Z zajęć Punktu Opieki Diennej w 2021 roku oraz 2022 roku skorzystało 20 podopiecznych – osób niesamodzielnich. W ramach projektu realizowane również były usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób nie-samodzielnich – w roku 2021 objętych wsparciem było 10 osób, w roku 2022 opiekę zwiększono do 15 osób. Klub Samopomocy działający przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Chojnicach. Klub obejmuje opieką osoby z chorobą Alzheimera, demencją i innymi chorobami neurodegeneracyjnymi oraz ich rodziny. Przeznaczony dla 8 uczestników.

(5) Program Czujniki czadu.

W styczniu 2018 roku została podjęta uchwała w sprawie przyjęcia programu ochrony mieszkańców Chojnic przed zatruciem tlenkiem węgla „Nie dla czadu”. Celem programu jest zwiększenie bezpieczeństwa określonej grupy mieszkańców miasta poprzez zakup czujek tlenku węgla i bezpłatne zainstalowanie ich. W ramach tego programu przeprowadzono również działania edukacyjne, które prowadzili funkcjonariusze Straży Miejskiej i Państwowej Straży Pożarnej. W 2020 roku zakupiono 14 sztuk czujników tlenku węgla, w roku 2021 – 10 sztuk, a w 2022 roku zakupiono 23 sztuk czujników tlenku węgla.

(6) Program "KOPERTA ŻYCIA"

Program „Koperta życia” został przyjęty Uchwałą Nr XIII/187/19 Rady Miejskiej w Chojnicach z dnia 19 grudnia 2019 roku. Celem programu "Koperta życia" jest uświadomienie mieszkańcom miasta Chojnice znaczenia posiadania w miejscu ogólnie dostępnym dokładnych informacji dotyczących stanu zdrowia, które mogą być wykorzystane przez służby medyczne w przypadku stanu zagrożenia życia lub zdrowia. "Koperta życia" pełni pomocniczą rolę informacyjną w razie zagrożenia życia lub zdrowia. „Koperta życia” to karta, w której podaje się informacje dotyczące jej właściciela – dane osobowe, numer telefonu do bliskiej osoby, przebyte choroby, zażywane leki i uczulenia. Kartę wkłada się naj-częściej do lodówki, na której umieszcza się magnes z nadrukiem „Koperta życia”. Umieszczenie koperty w miejscu widocznym i dostępnym umożliwi służbom medycznym w razie wypadku lub zasląbnienia, a także policji, straży pożarnej, straży miejskiej czy służbom socjalnym szybki dostęp do podstawowych informacji o seniorze. Program skierowany jest do osób w wieku od 60 lat i zameldowanych na pobyt stały na terenie Gminy Miejskiej Chojnice. Udział w Programie jest bezpłatny i dobrowolny. Karta informacyjna może być wypełniona i podpisana przez osobę zainteresowaną lub lekarza, który w obu przypadkach potwierdza informacje o stanie zdrowia pacjenta swoim podpisem i pieczętą na podstawie danych zawartych w kartotece medycznej. Karta informacyjna powinna być aktualizowana nie rzadziej niż raz w roku lub niezwłocznie po każdej zmianie sytuacji zdrowotnej uczestnika programu. Koperta życia jest wydawana bezpłatnie, a koszty wytworzenia pokrywa Gmina Miejska Chojnice. Od początku programu wydano 152 kopert.

(7) Program Teleopieka

W celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i w trosce o osoby starsze, samotne, schorowane o małej samodzielności Gmina Miejska Chojnice przystąpiła do Powszechnego Systemu Teleopieki Domowej. Do programu przystąpiło 8 osób, które zostały wyposażone w specjalny aparat telefoniczny oraz niewielki nadajnik w formie bransoletki lub wisiora. Osoba, która się źle poczuła, przewróciła lub chce wezwać pomoc musi nacisnąć czerwony przycisk w nadajniku. Urządzenie to wysyła sygnał alarmowy do Centrum Operacyjno-Alarmowego. Centrum podejmuje stosowną interwencję- nawiązuje kontakt z osobą wymagającą pomocy i ustala przyczynę alarmu. Każda osoba, która wymagała takiego wsparcia mogła bezpłatnie przystąpić do programu, w zależności od dochodu ponosiła jedynie opłatę abonencką za dzierżawę urządzenia. Opłatę dostępową do systemu za wszystkich użytkowników ponosiło miasto Chojnice. Program realizowany był do lipca 2022 roku. Miasto Chojnice ponosiło koszty dzierżawy urządzenia dla 5 mieszkańców, natomiast 3 osoby płaciły indywidualnie.

(8) Program Wspieraj seniora ze środków COVID-19

Program skierowany do osób powyżej 70 roku życia, a w szczególnych przypadkach poniżej 70 roku życia, które zdecydowały się na pozostanie w domu dla własnego bezpieczeństwa w czasie pandemii. Program zakładał dostarczenie niezbędnych produktów do domu seniora takich jak żywność, środki higieny osobistej i leki. Program realizowany był od 20 października 2020 do 31 grudnia 2021 r. przez pracowników Ośrodka. Programem objęto 5 osób, 3 osoby zgłosiły potrzebę wsparcia przez infolinię a 2 osoby zgłosiły się bezpośrednio do Ośrodka.

(9) „Korpus Wsparcia Seniora”

Program skierowany do seniorów w wieku 65 lat i więcej, mających problem z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ramach programu realizowane były dwa moduły działania: Moduł I, którego celem było zapewnienie wsparcia w zakresie usług społecznych dostarczenie niezbędnych produktów do domu seniora takich jak żywność, środki higieny osobistej i leki. Moduł II, którego celem była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego

funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych przez zwiększenie dostępu do „Opieki na odległość” poprzez zakup opasek bezpieczeństwa.

(10) Projekt kawa lub herbata dla Seniora

Projekt rozpoczął się w 2013 roku. Celem projektu było przełamywanie stereotypów myślenia na temat starości, zachęcenie osób starszych do większej aktywności oraz nawiązanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami. Każda osoba zameldowana w Chojnicach w wieku poprodukcyjnym mogła odebrać z MOPS dwa karnety, by odwiedzić kawiarnię z inną osobą. Karnet upoważniał do zakupu filiżanki kawy czy herbaty za symboliczną złotówkę ufundowaną przez Chojnickich restauratorów, w określonych godzinach. Projekt stał się rozpoznawalnym i był wysoko oceniany przez seniorów.

(11) Programy MR i PS finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego

a) „Opieka wytchnieniowa” realizowany od 2019 r. Głównym celem Programu „Opieka wytchnieniowa” jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi poprzez umożliwienie im uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej. Dzięki temu wsparciu opiekunowie czasowo odciążeni od codziennych obowiązków związanych ze sprawowaniem opieki mają czas na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Program adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne z wyżej wymienionym, którzy wymagają usługi opieki wytchnieniowej. Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawowania całodobowej opieki nad tą osobą niepełnosprawną. Uczestnik programu za usługi opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności. W pierwszej kolejności z usług opieki wytchnieniowej mogą skorzystać członkowie rodzin lub opiekunowie osób z niepełnosprawnością sprzężoną/złożoną, wymagających wysokiego poziomu wsparcia czy stale przebywających w domu, tj. takich, które nie korzystają z ośrodków wsparcia lub placówek całodobowych. Pod uwagę brane będą również stan zdrowia i sytuacja życiowa uczestników Programu.

b) „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” realizowany od 2019 r.

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta osobistego jako formy ogólnodostępnego wsparcia przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla: osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego; dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Celem rozpowszechnienia usług asystenta jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia. Program ma na celu również dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku. Uczestnik programu za usługi asystenta nie ponosi odpłatności. Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej polegają na pomocy w: wykonywaniu przez uczestnika Programu czynności dnia codziennego; wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca; załatwianiu przez uczestnika Programu spraw urzędowych; korzystaniu przez uczestnika Programu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy); zaprowadzaniu i odebraniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do placówki oświatowej;

Swoje działania na rzecz seniorów realizowały także miejskie instytucje kultury. Miejska Biblioteka Publiczna w Chojnicach odnotowała w 2022 roku na 5405 czytelników, 1188 osób powyżej 60 roku życia. Z kolei do końca trzeciego kwartału 2023 roku na ogółem 4584 czytelników osób powyżej 60 roku życia było 1061. Wśród działań skierowanych do seniorów były:

Zajęcia regionalne i czytelnicze dla seniorów

W ramach cyklicznej akcji Dwa tygodnie z książką. Od Dnia Książki do Dnia Bibliotekarza 12 maja 2023 roku w Czytelni MBP gościli seniorzy z Punktu Opieki Diennej dla Osób Niezależnych przy ulicy Dworcowej. Obejrzeni oni prezentację poświęconą historii naszego miasta i najważniejszym zabytkom. W ramach akcji Dwa tygodnie z książką. Od Dnia Książki do Dnia Bibliotekarza 6 maja 2022 roku w Czytelni gościli seniorzy z Punktu Opieki Diennej dla Osób Niezależnych w Chojnicach.

Wysłuchali oni prelekcji o zabytkach Chojnic połączonej z prezentacją multimedialną. W maju 2022 roku bibliotekarki odwiedziły Klub Samopomocy działający przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Chojnicach. Wizyta miała na celu promocję książki i biblioteki wśród uczestników Klubu. We wrześniu 2022 roku zainaugurowany został cykl comiesięcznych spotkań z literaturą w Klubie Seniora „Pod Budą”. Założeniem spotkań było promowanie książki i biblioteki wśród seniorów.

Cykl prasówek w Klubie Seniora „Pod Budą”

Bibliotekarki z Czytelni Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnicach od września 2022 roku do czerwca 2023 roku raz w miesiącu przygotowywały prasówki w Klubie Seniora „Pod Budą”. Przynosiły czasopisma dostępne w Czytelni i prezentowały wybrane artykuły. Zachęcały też seniorów do korzystania ze zbiorów biblioteki, uczestniczenia w spotkaniach i innych wydarzeniach.

Współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Chojnicach

W listopadzie 2023 roku w ramach rozpoczynającej się współpracy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnicach i Domu Pomocy Społecznej w Chojnicach bibliotekarki gościły w DPS-ie na spotkaniu z poezją. Pobyt w placówce był też okazją do porozmawiania o możliwości wypożyczania książek z księgozbioru Wypożyczalni Literatury Pięknej i Popularnej dla Dorosłych przez podopiecznych.

Webinarium dla seniorów o oszustwach finansowych

W listopadzie 2023 roku seniorzy wzięli udział w webinarium „Oszustwa z wykorzystaniem wizerunku Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego – jak działają oszuści i jak się przed nimi chronić”, które obejrzeni online w Czytelni MBP. Spotkanie online prowadził Michał Stępiński z Departamentu Bezpieczeństwa i Ochrony Informacji w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego.

Kurs komputerowy dla seniorów w Mediatece

W dniach od 14 marca do 30 maja 2023 roku w Mediatece trwał kurs komputerowy dla seniorów. Uczestniczyło w nim 9 uczestników. Kurs obejmował 10 jednogodzinnych spotkań raz w tygodniu. Seniorzy poznali podstawy obsługi komputera, nauczyli się wyszukiwania informacji w internecie, zapoznali się z edytorem tekstu oraz katalogiem online biblioteki. Kursy takie organizowane były także w poprzednich latach, w 2021 i 2022 roku nie odbyły się z powodu obostrzeń spowodowanych pandemią.

Udział biblioteki w piknikach dla seniorów

W dniu 19 maja 2023 roku MBP w Chojnicach uczestniczyła w Pikniku Seniora 2023, który odbywał się w parku Tysiąclecia. Bibliotekarki zapraszały na stoisko z kiermaszem książki. Chętni mogą wzbogacić swoje biblioteczki o ciekawe zbiory. Z kolei 20 maja 2022 roku w parku Tysiąclecia w Chojnicach odbył się Piknik Seniora, podczas którego wydarzenia można było zajrzeć na stoisko MBP w Chojnicach. Seniorzy mogli zapoznać się z ofertą biblioteki oraz skorzystać z giełdy książek używanych.

Spotkania z chojnickimi autorami, którzy są seniorami

W dniu 27 września 2023 roku w Czytelni Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnicach odbyła się promocja tomiku Ewy Armady „Wierszem pisane”. Ewa Armada jest założycielką chojnickiego Klubu Seniora „Wrzos”, laureatką tytułu „Zwyczajny–Niezwyczajny Senior”, nadawanego przez Urząd Marszałkowski w Gdańsku. Z kolei 15 listopada 2023 roku w Czytelni MBP odbyła się promocja książki Marii Judejko „Ps. »Szakał«. Uczeń, harcerz, żołnierz AK – partyzant Gór Świętokrzyskich”, a 13 stycznia 2022 roku odbyła się promocja książki Marii Judejko „Przerwane dzieciństwo”. Maria Judejko na emeryturze przeprowadziła się do Chojnic i zajęła się pisaniem. W dniu 22 czerwca 2023 roku odbyło się w Czytelni spotkanie z pisarką i poetką Marią Jolantą Kowalską, a 21 marca 2023 roku w Czytelni odbyło się spotkanie z poetką Łucją Gocek

Tematy dotyczące seniorów w „Kwartalniku Chojnickim” wydawanym przez MBP

W 41. numerze „Kwartalnika Chojnickiego” zamieszczony został tekst o rewitalizacji Dzielnicy Dworcowej w Chojnicach i działającej tam świetlicy dla dzieci i seniorów, a w 43. numerze „Kwartalnika Chojnickiego” zamieszczony został tekst o chojnickim oddziale Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

W Chojnicach odbywały się także działania na rzecz seniorów realizowane przez Chojnickie Centrum Kultury w Chojnicach, w tym m.in.: Seanse filmowe – Kino dla Seniora, Cotygodniowe spotkania Klubu Seniora ASTRY, Cotygodniowe zajęcia plastyczne dla seniorów, Cykl spotkań dla seniorów „Zaśpiewaj z Astrami”, Coroczny koncert z okazji Dnia Seniora, Coroczny Koncert z okazji Dnia Babci i Dziadka, czy Imprezy plenerowe dla seniorów.

3. Wyniki warsztatów i badania ankietowego z seniorami

Jedną z pierwszych form włączenia seniorów w proces opracowania Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030 był warsztat zrealizowany w ramach I spotkania Zespołu ds. Opracowania i Wdrożenia Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030, który odbył się w dniu 3.10.2023 r. w Urzędzie Miejskim w Chojnicach. Celem warsztatu było określenie mocnych i słabych stron aktualnej polityki senioralnej w mieście. Uczestnicy warsztatów pracowali w kilku grupach, a poniżej przedstawione zostaną najważniejsze wnioski:

Grupa I, mocne strony:

- funkcjonowanie różnego rodzaju zajęć dedykowanych seniorom w klubie seniora „Pod Budą”, np. zajęcia taneczne, fitness;
- działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- działalność klubu seniora w ramach Chojnickiego Centrum Kultury;
- obchody Światowego Dnia Seniora organizowanego przez miasto Chojnice i powiat Chojnicki;
- działalność Domu Dziennego Pobytu;
- realizowanie programów ministerialnych, asystent osobisty osób niepełnosprawnych, opieka wytchnieniowa;
- świadczenie usług opiekuńczych przez MOPS dla osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie;
- działalność społeczno-wychowawcza i gimnastyczna oraz trening mentalny w poszczególnych klubach seniora na terenie spółdzielni mieszkaniowej.

Grupa I, słabe strony:

- mało miejsc odpoczynku, brak ławeczek na terenie miasta poza centrum;
- zbyt mała ilość uczestników zajęć prowadzonych przez LGR Morenka wynikających z ograniczonych warunków lokalowych;
- wydarzenia podczas Dni Seniora – sugeruje się, aby najpierw była część oficjalna i artystyczna, a dopiero potem wspólna biesiada;
- brak edukacji informatycznej dla podmiotów senioralnych w jednym wspólnym pakiecie;
- brak zajęć dla seniorów poprawiających sprawność fizyczną: aqua aerobic, pilates, yoga, samoobrona;
- ograniczona ilość miejsc w DDP;
- brak wolontariatu (ludzi w różnym wieku) dla seniorów w celu uaktywnienia życia towarzyskiego.

Grupa II, mocne strony:

- integracja środowiska senioralnego;
- kontakt z instytucjami;
- powstające kluby seniora;
- wsparcie ze strony Banku Żywności;
- funkcjonowanie DDP;
- funkcjonująca świetlica przy ul. Dworcowej;
- dostępny samochód dla seniorów
- pomysł przekształcenia świetlicy przy ul. Jabłoniowej na klub/świetlicę seniora;
- wypożyczalnia sprzętu medycznego

Grupa II, słabe strony:

- brak Miejskiej Rady Seniorów;
- brak ogólnej integracji seniorów – strona internetowa Chojnicki Senior;
- dom seniora z usługami;
- brak środków i dotacji na działalność senioralną;
- brak grantów na działalność senioralną;

- brak osobowości prawnej klubów seniora;
- brak wsparcia przy formalnym zakładaniu klubów seniora;
- zbyt mała ilość spotkań seniorów w klubie seniora przy ul. Łanowej;
- opór seniorów do uczestnictwa w spotkaniach seniorów;
- zbyt małe wsparcie działalności seniorów poprzez kontynuację programów (brak środków);
- za mało zakładów opiekuńczo-leczniczych;
- nadal za mało środków na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

Grupa III, mocne strony:

- funkcjonowanie klubów seniora;
- spotkania z ciekawymi ludźmi;
- zajęcia edukacyjne;
- wycieczki tematyczne;
- zloty, zjazdy seniorów,
- seanse filmowe ze zniżką dla seniorów w ChCK;
- księgozbiór dopasowany do potrzeb seniorów i osób niedowidzących w bibliotece miejskiej (duża czcionka);
- bezpłatny kurs komputerowy dla seniorów prowadzony przez bibliotekę
- spotkania tematyczne np. z prawnikiem, z pracownikami MOPS-u.

Grupa III, słabe strony:

- brak karty miejskiej seniora z wejściówkami do kina, na basen;
- taxi dla osób niepełnosprawnych;
- biblioteka mobilna;
- więcej kursów autobusowych;
- rozkład jazdy autobusów warto napisać większą czcionką;
- informacja głosowa o trasie przejazdu autobusów miejskich;
- brak świetlic z większym metrażem;
- większa ilość ławek w całym mieście;
- brak toalet z pomocną obsługą;
- więcej zjazdów z chodników dla osób starszych;
- zwiększenie ilości godzin usług opiekuńczych dofinansowanych z Urzędu Miejskiego;
- zwiększenie ilości miejsc w DDP i wydłużenie godzin pracy np. do godz. 18:00;
- zakupy z dostawą do domu;
- brak możliwości zamiany mieszkań z większych na mniejsze i z wyższych Pieter na niższe.

Grupa IV, mocne strony:

- duża ilość stowarzyszeń;
- potrzeba utworzenia strony internetowej senioralnej;
- potrzeba utworzenia kolejnego domu dziennego pobytu;
- poszerzenie oferty zajęć edukacyjnych-kulturalnych;
- zajęcia z obsługi komputera;
- większe wykorzystanie środków finansowych zewnętrznych.

Grupa IV, słabe strony:

- brak Rady Seniorów;
- brak WC w mieście;
- za mała ilość kursów autobusowych na cmentarze;
- brak należytej bazy lokalowej.

Grupa V, mocne strony:

- istniejące organizacje seniorskie i kółka;
- zainteresowanie samorządów działalnością seniorów;
- zaangażowanie ChCK;
- dobra infrastruktura dla seniorów: zieleń, siłownie terenowe, ścieżki rowerowe;
- możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego;
- darmowa komunikacja MZK dla seniorów.

Grupa V, słabe strony:

- brak lokali na spotkania i działania seniorów dogodnie zlokalizowanych;
- niedostosowanie oferty dla seniorów (np. kino dla seniora w godzinach posiłku w DDP);
- mało możliwości do organizowania wycieczek (finanse);
- za wysokie ceny dla seniorów w lokalach gastronomicznych;
- trudność w przygotowaniu posiłków przez samotnych seniorów;
- braki w dostępie do miejsc i instruktorów do ćwiczeń rehabilitacyjnych;
- duża liczba seniorów nieaktywnych, niepełnosprawnych;
- trudny dostęp do specjalistów: lekarzy, psychologów, rehabilitantów.

Grupa VI, mocne strony:

- bezpłatna komunikacja miejska dla osób powyżej 70 roku życia;
- seanse w kinie;
- piknik seniora;
- rabat w parku wodnym, propozycja zajęć dla seniorów (rehabilitacyjne) w określone dni w cenie biletu.

Grupa VI, słabe strony:

- zbyt mała liczba miejsc do spotkań;
- brak porad prawnych np. dyżury prawnika, spotkania;
- mało toalet publicznych, miejsc wypoczynkowych (ławeczki);
- brak biuletynu informacyjnego / ulotki o komunikacji PKS, PKP – przygotowane dla seniorów niemających Internetu;
- pomoc pracownika Urzędu Miejskiego w wyszukiwaniu powyższych informacji, infolinia dla seniora.

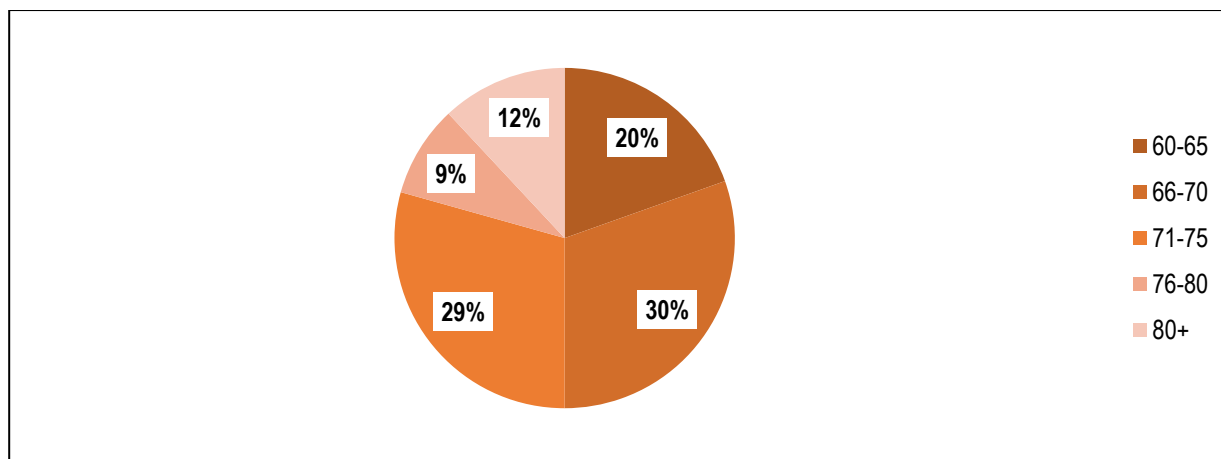
Kolejnym etapem konsultacji społecznych zmierzających do wypracowania Strategii było badanie ankietowe "Polityka senioralna miasta Chojnice". Miało ono na celu zebranie opinii i sugestii seniorów dotyczących działań miejskich skierowanych do tej grupy mieszkańców. W badaniu ankietowym uczestniczyło 610 przedstawicieli środowiska senioralnego z Chojnic. Respondenci zostali poproszeni w ankiecie o ocenę obecnej sytuacji, identyfikację problemów oraz wskazanie obszarów, w których miasto mogłoby poprawić jakość życia seniorów. Kwestionariusz "Polityka senioralna miasta Chojnice" zawiera różnorodne pytania, których celem było zebranie informacji na temat sytuacji seniorów, ich potrzeb oraz opinii na temat działań miasta skierowanych do tej grupy mieszkańców. Pytania zawarte w ankiecie można podzielić na kilka głównych typów, z których każdy miał na celu zebranie konkretnych danych

1. Pytania demograficzne wśród których były: pytania o wiek – pozwalają na podział respondentów na grupy wiekowe, co umożliwia analizowanie różnic w odpowiedziach w zależności od wieku seniorów; pytania o płeć – pozwalają na zrozumienie, czy istnieją różnice w postrzeganiu polityki senioralnej w zależności od płci; pytania o miejsce zamieszkania – pozwalają określić, z jakich osiedli pochodzą respondenci, co może wskazać na zróżnicowane potrzeby w różnych częściach miasta.
2. Pytania dotyczące stanu zdrowia i niepełnosprawności; pytania o orzeczenie o niepełnosprawności – umożliwiają zrozumienie, jaka część seniorów boryka się z problemami zdrowotnymi, co może mieć wpływ na zapotrzebowanie na odpowiednią opiekę.

3. Pytania dotyczące życia społecznego i rodzinnego – pytania takie jak „Z kim Pani/Pan mieszka na co dzień?” pozwalają na ocenę sytuacji rodzinnej seniorów, co jest istotne w kontekście oceny ich samodzielności i potrzeb społecznych. Z kolei pytanie o przynależność do klubu seniora – pomaga w zrozumieniu, na ile seniorzy angażują się w życie społeczne i czy korzystają z dostępnych form wsparcia grupowego.
4. Pytania o subiektywne odczucia i samoocenę; Pytanie o subiektywne odczucie starości – pyta o to, jak seniorzy postrzegają swój wiek i aktywność, co daje wgląd w ich poczucie zdrowia i energii. Pytanie o poczucie samodzielności – pytania o samodzielność w zakresie wykonywania codziennych czynności (np. poruszanie się po mieście, robienie zakupów) pomagają zrozumieć, w jakim stopniu seniorzy czują się niezależni, a w jakim stopniu potrzebują wsparcia.
5. Pytania o oceny i opinie na temat usług miejskich: a) Pytania o ocenę problemów seniorów w mieście – respondentów proszono o ocenę, jak różne problemy (np. bierność seniorów, samotność, brak opieki medycznej) funkcjonują w Chojnicach, na skali od 1 do 7. Tego typu pytania pozwalają na identyfikację najważniejszych problemów; b) Pytania o ocenę zadowolenia z życia w Chojnicach – pytanie o ogólne zadowolenie pozwala na ocenę, czy seniorzy czują się dobrze w mieście i czy są zadowoleni z oferowanych usług; c) Pytania o ocenę funkcjonowania usług publicznych – takie pytania odnoszą się do zadowolenia z usług takich jak transport publiczny, pomoc społeczna, oferta kulturalna, co daje wgląd w funkcjonowanie infrastruktury miejskiej z perspektywy seniorów.
6. Pytania otwarte: a) Pytania o inne problemy seniorów – pozwalają respondentom na wypowiedzenie się na temat kwestii, które nie zostały poruszone w pytaniach zamkniętych. Dzięki temu możliwe jest uchwycenie dodatkowych problemów, które seniorzy uważają za istotne; b) Pytania o propozycje działań miasta – pytania takie jak „Jakie inne działania miasto mogłoby zrealizować, by podnieść jakość życia seniorów?” pozwalają na zebranie sugestii od seniorów, co może pomóc w opracowywaniu konkretnych działań.
7. Pytania o formy wsparcia i aktywności: a) Pytania o sposób spędzania czasu wolnego – pozwalają na zrozumienie, jakie formy aktywności seniorzy preferują w swoim czasie wolnym (np. uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych, zajęciach sportowych, spotkaniach towarzyskich), b) Pytania o formy wsparcia, z których seniorzy korzystają – pozwalają określić, które instytucje lub organizacje są najczęściej odwiedzane przez seniorów, oraz wskazać ewentualne luki w dostępnych formach wsparcia.
8. Pytania dotyczące źródeł informacji: a) Pytanie o źródła informacji o wydarzeniach lokalnych – pytanie to bada, w jaki sposób seniorzy dowiadują się o wydarzeniach w mieście i czy korzystają z tradycyjnych, czy nowoczesnych źródeł informacji (np. internet, prasa lokalna, portale społecznościowe).
9. Pytania dotyczące propozycji i sugestii: a) Pytanie o to, w jakich sprawach miasto mogłoby w szczególny sposób wesprzeć seniorów – to pytanie pozwala na zebranie odpowiedzi, które mogą posłużyć jako wskazówki do rozwoju polityki senioralnej miasta.

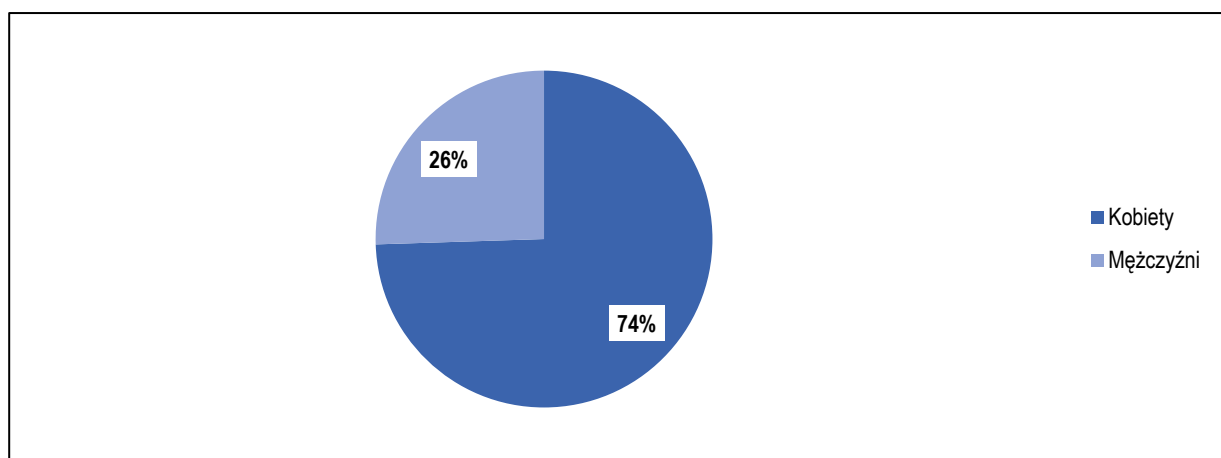
Realizacja badania ankietowego była kluczowa dla opracowania niniejszej Strategii polityki senioralnej miasta Chojnice. Badanie pozwoliło uzyskać bezpośredni wgląd w życie seniorów mieszkających w Chojnicach. Seniorzy to grupa społeczna, której potrzeby i problemy mogą być specyficzne i różnorodne, a ich głos często bywa marginalizowany w dyskusjach publicznych. Poprzez zebranie opinii seniorów na temat ich codziennego życia, problemów zdrowotnych, finansowych czy społecznych, miasto mogło lepiej zrozumieć ich rzeczywiste potrzeby i wyzwania, z jakimi się borykają. Wyniki badania stanowiły podstawę do diagnozy stanu polityki senioralnej w Chojnicach. Dzięki ankiecie możliwe było określenie, jakie kwestie są najważniejsze dla seniorów, jakie problemy wymagają natychmiastowego rozwiązania, a w których obszarach miasto już skutecznie wspiera tę grupę mieszkańców. Diagnoza taka jest niezbędna do tworzenia skutecznych i trafnych działań politycznych. Wyniki badania pomogły także określić, które problemy seniorów są postrzegane jako najważniejsze i wymagają interwencji ze strony władz miejskich. Dzięki temu miasto może opracować konkretne cele i działania, które będą odpowiadały na realne potrzeby seniorów.

Rycina 3.1. Struktura wieku respondentów uczestniczących w badaniu ankietowym

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

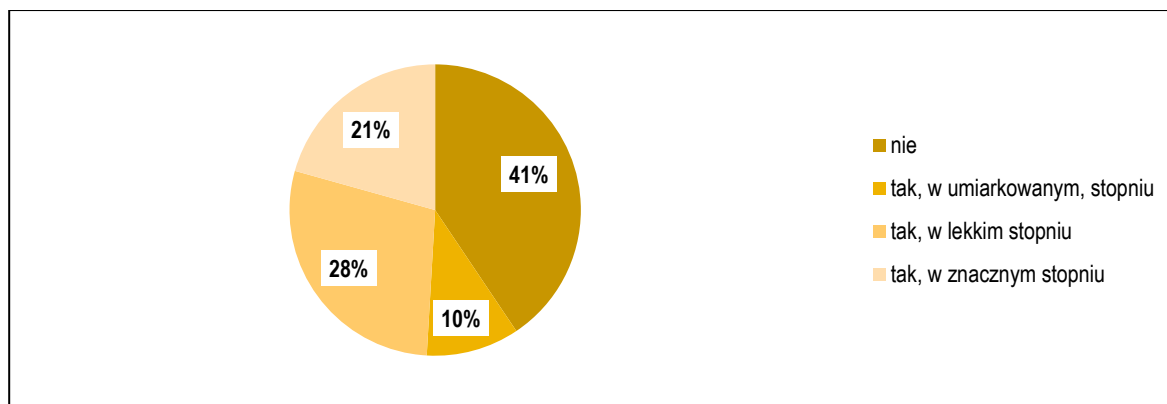
Na ryc. 3.1 przedstawiono rozkład wiekowy seniorów biorących udział w badaniu ankietowym. Największy odsetek uczestników pochodzi z grupy wiekowej 66-70 lat, która stanowi 30% wszystkich respondentów. Kolejną liczną grupą są seniorzy w wieku 71-75 lat, którzy stanowią 29% uczestników badania. Grupa 60-65 lat obejmuje 20% seniorów, co oznacza, że osoby w młodszych przedziałach wiekowych również stanowią istotny procent wśród badanych. Udział seniorów w przedziale 76-80 lat wynosi 9%, co wskazuje na mniejszy odsetek osób starszych w tej grupie wiekowej. Najmniejszy odsetek stanowią osoby 80+, które stanowią 12% wszystkich uczestników badania. Rozkład wiekowy uczestników badania wskazuje na przewagę osób w średnim wieku (66-75 lat), co może sugerować, że osoby starsze, powyżej 80. roku życia, mogą być mniej aktywne w zakresie udziału w badaniach ankietowych, zwłaszcza tych przeprowadzanych w formie online. Można także zauważyć, że osoby w młodszych grupach wiekowych, 60-65 lat, również wykazują aktywność w badaniu, choć ich udział jest nieco mniejszy w porównaniu do starszych grup wiekowych.

Rycina 3.2. Struktura płci respondentów badania ankietowego

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

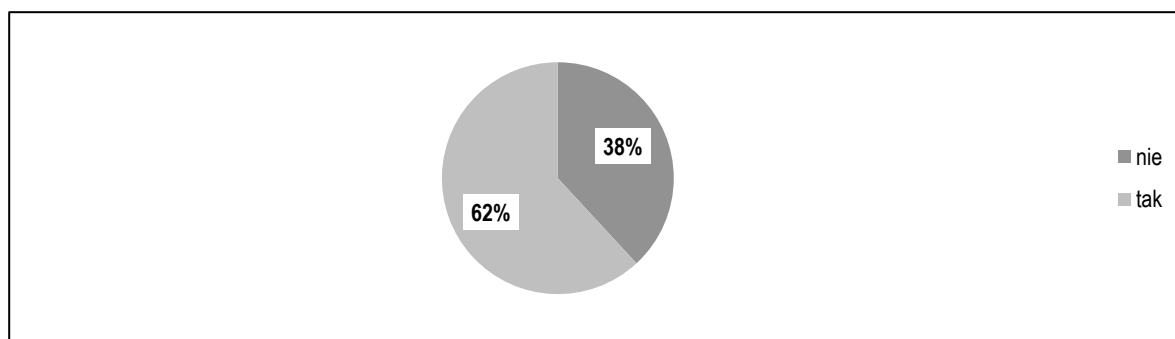
Wykres pokazujący strukturę płci respondentów (ryc. 3.2) przedstawia udział kobiet i mężczyzn w badaniu ankietowym. Wyniki tego wykresu wskazują na znaczną przewagę kobiet wśród respondentów. Takie rozłożenie może sugerować, że kobiety częściej angażują się w badania ankietowe lub, w kontekście polityki senioralnej, mogą być bardziej skłonne do wyrażania swoich opinii na temat działań miejskich skierowanych do seniorów. Ponadto, odzwierciedla to także w pewnym stopniu demograficzną strukturę seniorów w mieście, tzn. kobiety stanowią większą część populacji osób starszych.

Rycina 3.3. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy ma Pani/Pan wydane orzeczenie o niepełnosprawności?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wykres pokazujący odpowiedzi na pytanie „Czy ma Pani/Pan orzeczenie o niepełnosprawności?” przedstawia rozkład odpowiedzi wśród seniorów uczestniczących w badaniu w podziale na cztery kategorie, które przedstawiają stopień niepełnosprawności lub jej brak (ryc. 3.3). Największy odsetek (41%) badanych nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności, co może sugerować, że większość seniorów w Chojnicach nie zmagają się z problemami zdrowotnymi na tyle poważnymi, by wymagały one formalnego uznania ich za osoby z niepełnosprawnością. Z kolei 28% seniorów wskazało, że posiada orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności. Osoby te mają pewne ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu, ale w mniejszym stopniu niż osoby z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością. Względnie duży odsetek odpowiedzi dotyczy umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności, co wskazuje na konieczność szczególnej uwagi ze strony polityki senioralnej w zakresie zapewnienia odpowiednich form wsparcia. Rozkład odpowiedzi wskazuje, że chociaż większość seniorów w Chojnicach nie zmagają się z poważną niepełnosprawnością, to jednak istotna część badanej grupy (59%) wymaga wsparcia związanego z różnymi stopniami niepełnosprawności. Odpowiedzi te mogą sugerować, że miasto powinno skierować część swoich działań na poprawę jakości życia seniorów, którzy borykają się z problemami zdrowotnymi, oferując im odpowiednią pomoc społeczną, medyczną oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do ich możliwości.

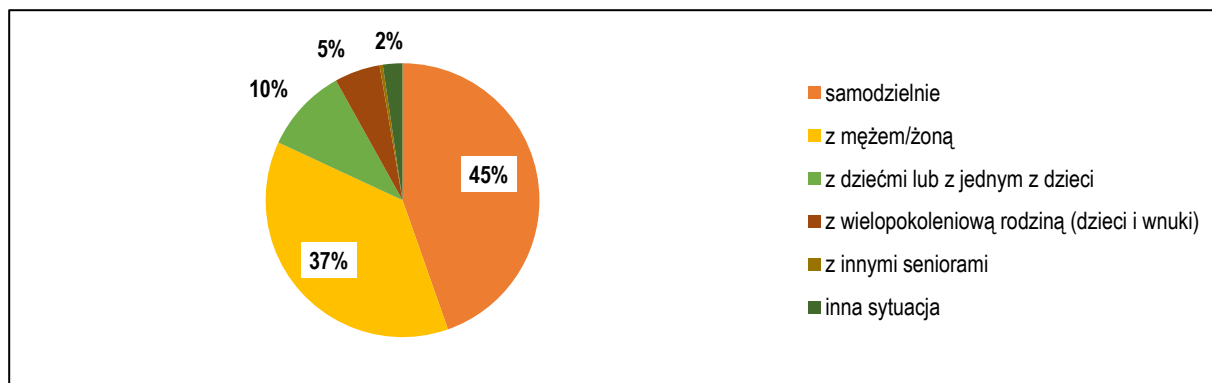

Rycina 3.4. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy przynależy Pani/Pan do jakiegoś klubu seniora?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wykres przedstawiający odpowiedzi na pytanie „Czy przynależy Pani/Pan do jakiegoś klubu seniora?” (ryc. 3.4) ilustruje, jaka część badanych seniorów w Chojnicach angażuje się w działalność klubów senioralnych. Wykres ten ukazuje wyraźną przewagę osób, które są aktywne w klubach seniora. Zdecydowana większość respondentów, bo aż 62%, deklaruje członkostwo w klubie seniora, co sugeruje, że kluby seniorów cieszą się dużym zainteresowaniem i mogą stanowić istotny element społecznej integracji seniorów w Chojnicach. Z drugiej strony, 38% seniorów zadeklarowało brak przynależności do żadnego klubu, co może wskazywać na różne przyczyny, takie jak brak zainteresowania taką formą aktywności, problemy z dostępem do klubów (np. lokalizacja, transport), bądź chęć samodzielnego spędzania czasu. Kluby seniora stanowią istotną formę wsparcia społecznego dla seniorów, oferując miejsca do spotkań, integracji, wymiany doświadczeń i wspólnych działań. Fakt, że ponad połowa seniorów jest aktywna w takich klubach, może stanowić podstawę do dalszego rozwoju tych form wsparcia i

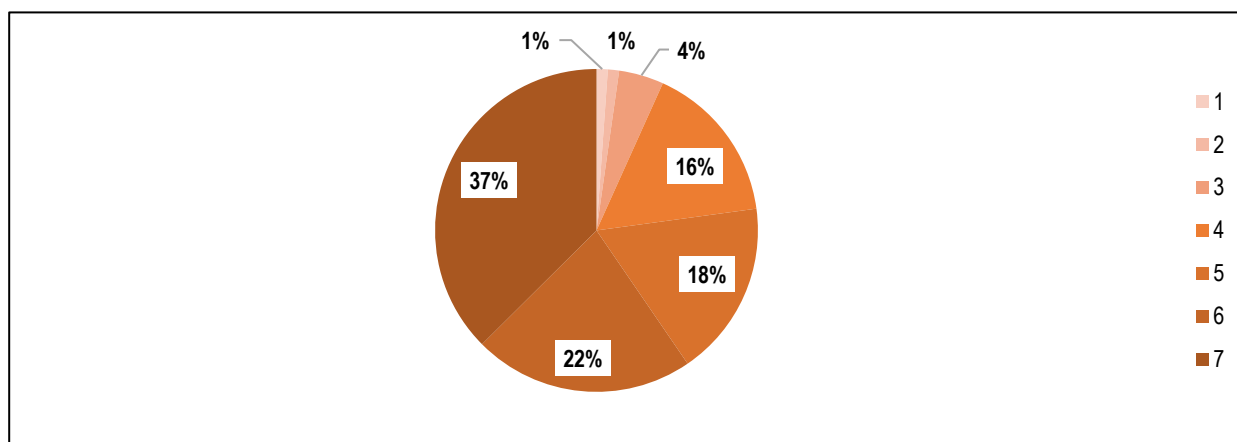
zachęcania kolejnych seniorów do dołączenia. Ponadto, dla tych 38% osób, które nie uczestniczą w działalności klubów seniora, warto rozważyć działania mające na celu poprawę dostępu do tych miejsc lub wprowadzenie innych form aktywności, które mogłyby zaspokoić ich potrzeby społeczne i rekreacyjne.

Rycina 3.5. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z kim Pani/Pan mieszka na co dzień?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Na ryc. 3.5. przedstawiono strukturę odpowiedzi na pytanie „Z kim Pani/Pan mieszka na co dzień?”. Uzyskane wyniki pozwalają na określenie głównych form życia rodzinnego wśród osób starszych, co stanowi istotną informację w kontekście opracowywania polityki senioralnej. Ok. 45% respondentów zadeklarowało, że mieszka samodzielnie, co oznacza, że prawie połowa seniorów w Chojnicach żyje w pełnej niezależności. Jest to grupa, która może potrzebować wsparcia w zakresie usług domowych, opieki zdrowotnej, jak i działań na rzecz przeciwdziałania izolacji społecznej. Wskazuje to także na potrzebę inwestowania w infrastrukturę wspierającą seniorów żyjących samotnie, na przykład poprzez rozwój usług opieki w domu, teleopieki, czy programów społecznych skierowanych do osób starszych. Nieco ponad 37% osób mieszka z mężem lub żoną. W tej grupie ważnym aspektem jest zapewnienie odpowiednich usług wspierających życie w parach, w tym opieki zdrowotnej i wsparcia psychologicznego, szczególnie dla seniorów borykających się z chorobami przewlekłymi. Polityka senioralna powinna uwzględniać też wsparcie dla par, które mogą borykać się z opieką nad jednym z partnerów wymagającym intensywniejszej troski. Ok. 10% badanych mieszka z dziećmi lub jednym z dzieci. Jest to stosunkowo niewielka grupa, ale pokazuje, że część seniorów może liczyć na wsparcie ze strony młodszych pokoleń. Z tego punktu widzenia warto rozważyć programy wspierające współdziałanie pokoleń, jak również inicjatywy, które umożliwią rodzinom lepszą organizację opieki nad starszymi członkami rodziny, np. programy wsparcia dla opiekunów. Tylko 5% seniorów mieszka w wielopokoleniowych rodzinach (dzieci i wnuki). Choć stanowią mniejszość, takie sytuacje mogą sugerować silniejsze więzi rodzinne i tradycyjny model wspólnego życia.

Rycina 3.6. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jakie jest Pani/Pana subiektywne odczucie starości? Proszę wybrać wartość od 1 do 7, gdzie 1 oznacza „czuję się bardzo staro” a 7 „mimo wieku czuję się wyjątkowo młodo”

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

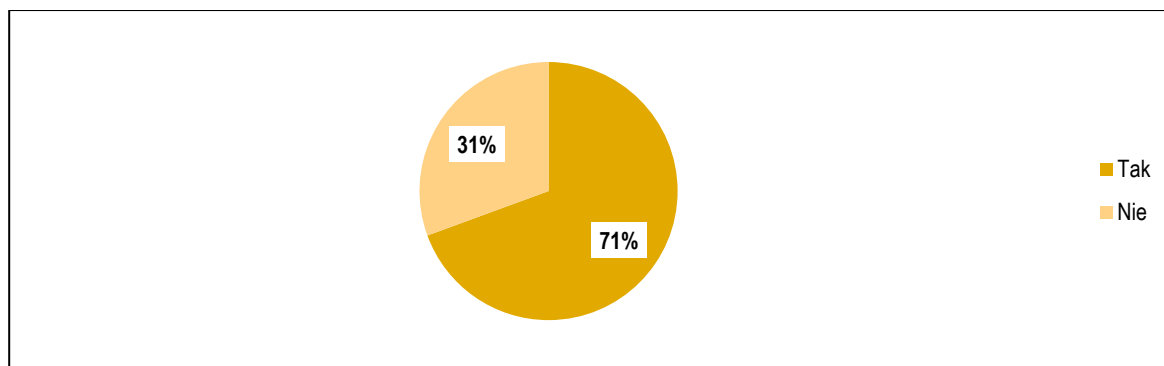
Tabela 3.1. Struktura przestrzenna (osiedla samorządowe) próby badawczej i populacji w badaniu ankietowym

Nr osiedla	Nazwa	Liczba seniorów	Liczba respondentów	Udział próby w populacji
1	Śródmieście	1 142	70	6,1%
2	Bytowskie	915	72	7,9%
3	Stoneczne-Leśne	878	50	5,7%
4	Hallera-Rzepakowa	1 809	110	6,1%
5	700-lecia, Kaszubskie	1 713	127	7,4%
6	„Małe Osady, Pawłówko”	266	7	2,6%
7	Żwirki i Wigury	663	45	6,8%
8	Michała Drzymały	1 024	65	6,3%
9	Osiedle nr 9	595	17	2,9%
10	Kolejarz, Prochowa	1 115	45	4,0%
Razem		10 120	610	6,0%

źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Na ryc. 3.6 zilustrowano odpowiedzi na pytanie „Jakie jest Pani/Pana subiektywne odczucie starości?”, w którym respondenci oceniali swoje poczucie starości w skali od 1 do 7. Skala ta została zdefiniowana w następujący sposób: 1 oznacza „czuję się bardzo staro”, a 7 – „mimo wieku czuję się wyjątkowo młodo”. Większość seniorów czuje się młodo: Ponad połowa badanych (59%) oceniła swoje subiektywne odczucie starości na 6 lub 7, co sugeruje, że seniorzy w Chojnicach mają pozytywne nastawienie do swojego wieku. To istotna informacja, ponieważ takie poczucie „starości” sprzyja aktywnemu trybowi życia i może przyczynić się do lepszego zdrowia fizycznego i psychicznego. Warto rozważyć kontynuowanie i rozwijanie działań wspierających aktywność seniorów, np. poprzez organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych czy edukacyjnych. Potrzebna jest także dalsza praca nad poprawą jakości życia osób odczuwających ograniczenia: Choć tylko niewielki odsetek badanych (6%) ocenił swoje poczucie starości na 1, 2 lub 3, warto zwrócić uwagę na potrzeby tej grupy, zwłaszcza w kontekście wsparcia zdrowotnego, opieki, mobilności i zmniejszenia skali izolacji społecznej. Polityka senioralna powinna zapewniać dostosowane usługi zdrowotne oraz wsparcie psychologiczne dla osób, które czują się starsze niż wskazuje na to ich wiek biologiczny. Rola aktywności fizycznej i społecznej: Wyniki badania sugerują, że aktywność fizyczna i społeczna mogą mieć duży wpływ na subiektywne odczucie młodości wśród seniorów. Dalsze promowanie zdrowego stylu życia, a także inicjatyw wspierających integrację społeczną seniorów, może przyczynić się do dalszego poprawienia poczucia dobrostanu seniorów w Chojnicach.

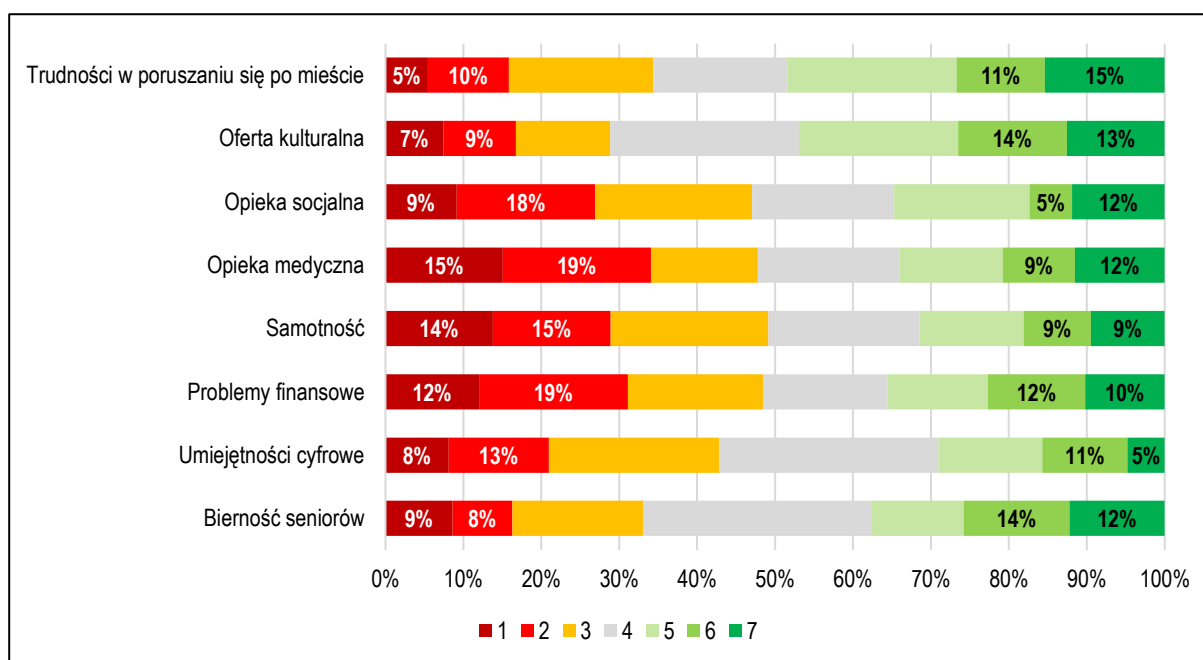
W badaniu ankietowym dotyczącym polityki senioralnej w Chojnicach, które objęło 10 osiedli samorządowych, uczestniczyło 610 seniorów (tab. 3.1), co stanowiło 6% całkowitej populacji seniorów w mieście (10 120 osób). Udział respondentów w poszczególnych osiedlach wahał się od 2,6% w osiedlu „Małe Osady, Pawłówko” do 7,9% w osiedlu Bytowskie, przy czym większość osiedli wykazała umiarkowany lub wysoki poziom reprezentatywności, co zapewnia wiarygodność wyników badania. Najwięcej seniorów w badaniu pochodziło z osiedli: Hallera-Rzepakowa (110 respondentów, 6,1% populacji seniorów) oraz 700-lecia, Kaszubskie (127 respondentów, 7,4% populacji). W niektórych osiedlach, jak „Małe Osady, Pawłówko” (7 respondentów, 2,6%) czy Osiedle nr 9 (17 respondentów, 2,9%), udział próby w populacji był niższy, co może wpłynąć na mniejszą reprezentatywność tych grup. Niemniej jednak, struktura próby została zaplanowana w taki sposób, by zapewnić szeroką reprezentację seniorów z różnych osiedli, co czyni wyniki badania wiarygodnym źródłem informacji o potrzebach seniorów w Chojnicach.

Rycina 3.7. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy korzysta Pani/Pan z komputera i Internetu?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wyniki badania wskazują, że zdecydowana większość seniorów w Chojnicach (71%) korzysta z komputera i Internetu, co sugeruje, że technologie cyfrowe są stosunkowo dobrze przyswajane przez tę grupę wiekową. Jednak 31% respondentów przyznało, że nie korzysta z tych narzędzi, co może wskazywać na potrzebę dalszego wsparcia w zakresie edukacji cyfrowej oraz dostępu do technologii dla seniorów. Wnioski te sugerują, że istnieje przestrzeń do rozwoju inicjatyw wspierających digitalizację seniorów, takich jak kursy komputerowe czy ułatwienie dostępu do urzędzeń, szczególnie w kontekście wzrastającej roli Internetu w życiu społecznym i usług publicznych.

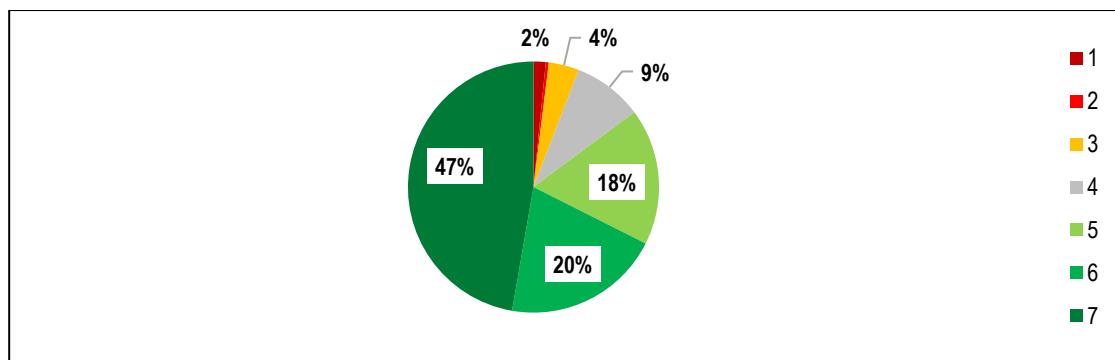
Rycina 3.8. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jakie są Pani/Pana zdaniem główne problemy seniorów w Chojnicach? Proszę ocenić każdy z zaproponowanych problemów na skali 1-7, gdzie „1” oznacza „sprawy te funkcjonują źle i jest to bardzo duży problem”, a 7: „sprawy te funkcjonują bardzo dobrze i nie jest to problem”

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wyniki odpowiedzi na pytanie dotyczące głównych problemów seniorów w Chojnicach (ryc. 3.8) wskazują na kilka kluczowych obszarów, które wymagają uwagi, a także na kwestie, które są postrzegane jako mniej problematyczne. Największym problemem wśród seniorów, według badanych, wydają się być problemy finansowe, które są oceniane negatywnie przez 31% respondentów (sumując odpowiedzi 1 i 2 na skali 7-stopniowej), co sugeruje, że duża część seniorów w Chojnicach zmagają się z trudnościami w tej dziedzinie. Samotność również jest uznawana za istotny problem, z 29% odpowiedzi wskazujących na negatywne oceny. Wskazuje to na potrzebę rozwoju inicjatyw wspierających integrację społeczną seniorów. Również opiekę medyczną i pomoc socjalną seniorzy ocenili jako problematyczne (około 34% odpowiedzi wskazujących na niezadowolenie

w tych obszarach), co może sugerować potrzebę poprawy dostępu do usług zdrowotnych oraz wsparcia socjalnego. Z kolei bierność seniorów oraz umiejętności cyfrowe są postrzegane jako istotne wyzwania przez ok. 25-30% respondentów oceniających te kwestie jako problemy (odpowiedzi 1 i 2). W mniejszym stopniu seniorzy wskazali na trudności w poruszaniu się po mieście, które uznali za problem tylko w 15% przypadków (odpowiedzi 1 i 2). To może sugerować, że infrastruktura miejska, choć nie bez problemów, jest w większości dostosowana do potrzeb seniorów. Z drugiej strony, oferta kulturalna została oceniona stosunkowo dobrze, z 33% respondentów uznających ją za funkcjonującą dobrze (odpowiedzi 6 i 7). Oznacza to, że istnieje poczucie satysfakcji z dostępności aktywności kulturalnych w mieście, choć warto kontynuować rozwój tych usług w celu dalszego zwiększenia ich dostępności.

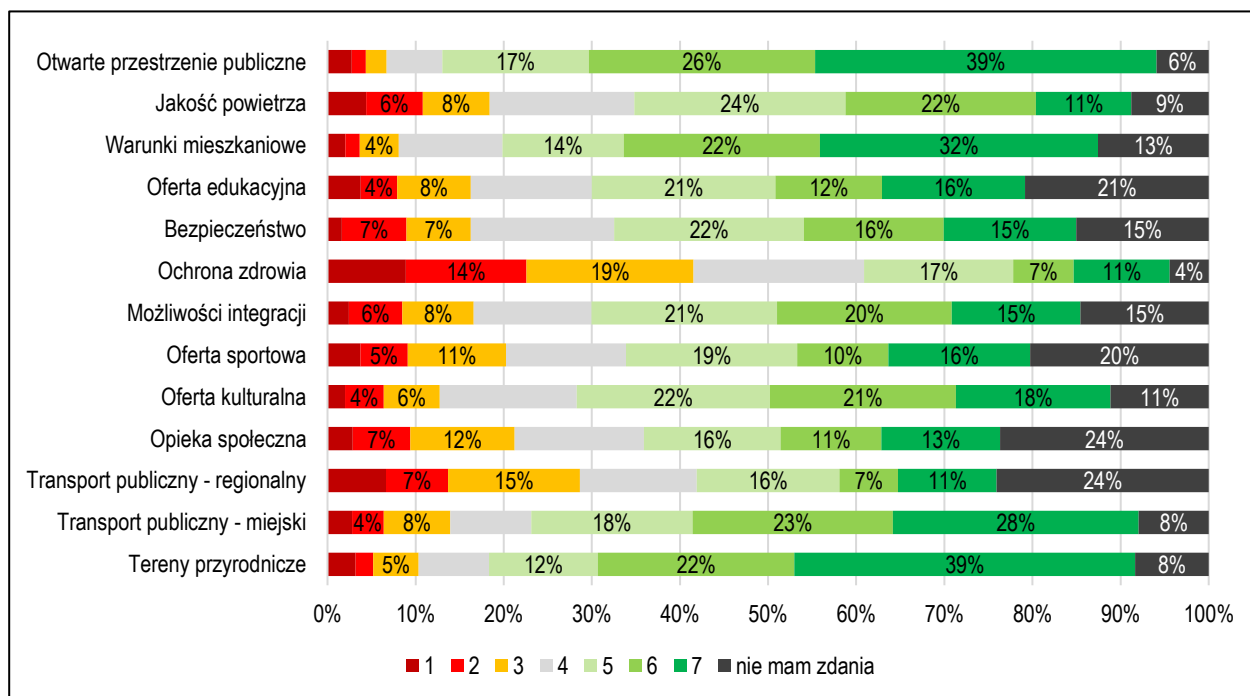
Warto także dodać, że kilkudziesięciu seniorów wskazało indywidualnie pewne kategorie problemów. Wskazują one na szeroki wachlarz trudności, z którymi borykają się osoby starsze w Chojnicach. Problemy te można podzielić na kilka głównych kategorii: **(1) Problemy zdrowotne i dostęp do opieki medycznej:** często powtarzającym się problemem jest długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów oraz brak lekarzy geriatrici. Seniorzy skarżą się także na trudności w dostępie do usług medycznych, w tym brak specjalistów, długie kolejki do lekarzy i wysokie koszty leków. Część odpowiedzi wskazuje również na konieczność poprawy jakości opieki medycznej oraz rehabilitacji. **(2) Transport i infrastruktura:** istnieje pewien problem z dostępnością transportu publicznego, szczególnie w kontekście braku autobusów na cmentarz komunalny i niskiej liczby połączeń w godzinach porannych i popołudniowych. Seniorzy sygnalizują również potrzebę dostosowania komunikacji miejskiej do ich potrzeb, np. poprzez zwiększenie liczby przystanków i ławek na głównych trasach. Pojawiają się także sugestie dotyczące braku wind w blokach mieszkalnych i urzędach, a także barier architektonicznych, takich jak wysokie krawężniki i krzywe chodniki, które utrudniają poruszanie się. **(3) Aktywność społeczna i kulturalna:** seniorzy wskazują na pewne deficyty oferty kulturalnej (mimo jej wcześniejszej, dość wysokiej oceny), w tym: zbyt wysokie ceny biletów do kina, teatru i na inne wydarzenia kulturalne. Problemem jest również brak wycieczek organizowanych dla seniorów oraz mała liczba imprez plenerowych i zorganizowanych wyjazdów. Należy zauważyć również apel o większe wsparcie dla kultury i rozrywki, w tym o dofinansowanie wydarzeń kulturalnych i programów edukacyjnych dla osób starszych. **(4) Samotność i wsparcie społeczne:** relatywnie często pojawiają się uwagi dotyczące samotności oraz braku odpowiednich miejsc, gdzie seniorzy mogliby się spotykać i integrować, np. brak lokali na spotkania seniorów czy domów dziennego pobytu. Seniorzy wnioskuje również o większe wsparcie domowe i pomoc w codziennych czynnościach. Część osób wskazuje również na brak opieki dziennej oraz brak domu spokojnej starości. **(5) Problemy komunikacyjne i informacyjne:** Istnieją również uwagi dotyczące trudności w uzyskaniu informacji o wydarzeniach czy usługach w mieście. Seniorzy zwracają uwagę na złe skomunikowanie osiedli, brak informacji o dostępnych programach oraz trudności z komunikacją z urzędnikami, którzy często odsyłają do Internetu zamiast udzielić pomocy bezpośrednio. Ponadto pojawiają się uwagi co do organizacji wizyt w urzędach, np. w sprawach związanych z rentą wdowią czy zasiłkami. **(6) Problemy z przestrzenią publiczną:** wśród wskazanych problemów pojawiły się także uwagi o braku ławek na osiedlach, przy chodnikach i w miejscach użyteczności publicznej. Seniorzy zauważają również brak WC ogólnodostępnych oraz niską liczbę miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami. Zwracają także uwagę na problemy z bezpieczeństwem, takie jak brak sygnalizacji dźwiękowej na przejściach dla pieszych czy niebezpieczne poruszanie się po ulicach w związku z rosnącą liczbą hulajnóg elektrycznych. **(7) Zainteresowanie problemami seniorów:** część seniorów wskazuje na niedostateczne zainteresowanie ze strony urzędników problemami osób starszych i niewystarczające działania w kierunku ich rozwiązywania. Wnioski z odpowiedzi na pytanie otwarte wskazują zatem na potrzebę szeroko zakrojonych działań w zakresie opieki zdrowotnej, transportu, infrastruktury miejskiej, aktywności kulturalnej oraz wsparcia społecznego, aby poprawić jakość życia seniorów w Chojnicach. Ważne jest, by miasto zainwestowało w rozwiązania wspierające dostępność usług, integrację społeczną oraz zwiększenie komfortu poruszania się po mieście, zwłaszcza w kontekście starzejącego się społeczeństwa.

Rycina 3.9. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy jest Pani/Pan ogólnie rzecz biorąc zadowolona z życia w Chojnicach? Proszę ocenić poziom zadowolenia z życia w Chojnicach na skali od 1 do 7, gdzie 1 oznacza „jestem całkowicie niezadowolona(y) z życia w Chojnicach” a 7 „jestem w pełni zadowolona(y) z życia w Chojnicach”

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wyniki odpowiedzi na pytanie o ogólny poziom zadowolenia z życia w Chojnicach wskazują na zdecydowaną pozytywną opinię seniorów na temat życia w tym mieście (ryc. 3.9). Aż 47% respondentów wyraziło pełne zadowolenie (ocena 7), co sugeruje, że większość seniorów postrzega swoje życie w Chojnicach jako satysfakcjonujące. Dodatkowo, 20% badanych oceniło swoje zadowolenie na poziomie 6, a 18% na poziomie 5, co razem stanowi 85% pozytywnych ocen (odpowiedzi 5-7). Zaledwie 2% respondentów wskazało na całkowite niezadowolenie (ocena 1), a tylko 4% oceniło swoje zadowolenie na 3, co wskazuje, że negatywne postawy są rzadkie. Wnioski płynące z tego badania pokazują, że seniorzy w Chojnicach generalnie są zadowoleni z życia w tym mieście, co może być efektem pozytywnej oceny jakości życia, dostępności usług, infrastruktury oraz poczucia bezpieczeństwa i integracji społecznej. Niemniej jednak, niewielki odsetek osób niezadowolonych (około 6%) wskazuje na potencjalne obszary do poprawy, które mogą obejmować np. dostępność usług zdrowotnych, ofertę kulturalną lub inne aspekty, które warto dalej monitorować i rozwijać w kontekście polityki senioralnej.

Rycina 3.10. Struktura odpowiedzi na pytanie: Proszę ocenić swój poziom zadowolenia z funkcjonowania następujących obiektów, spraw i usług publicznych w Chojnicach (również na skali od 1 – całkowite niezadowolenie, do 7 – pełne zadowolenie)

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wyniki odpowiedzi na pytanie o zadowolenie z funkcjonowania różnych obiektów, spraw i usług publicznych w Chojnicach (ryc. 3.10) wskazują na dość zróżnicowane postawy seniorów względem jakości życia w mieście. W szczególności, widać dużą rozbieżność w ocenie poszczególnych obszarów, co pozwala wyodrębnić zarówno mocne strony, jak i obszary wymagające poprawy.

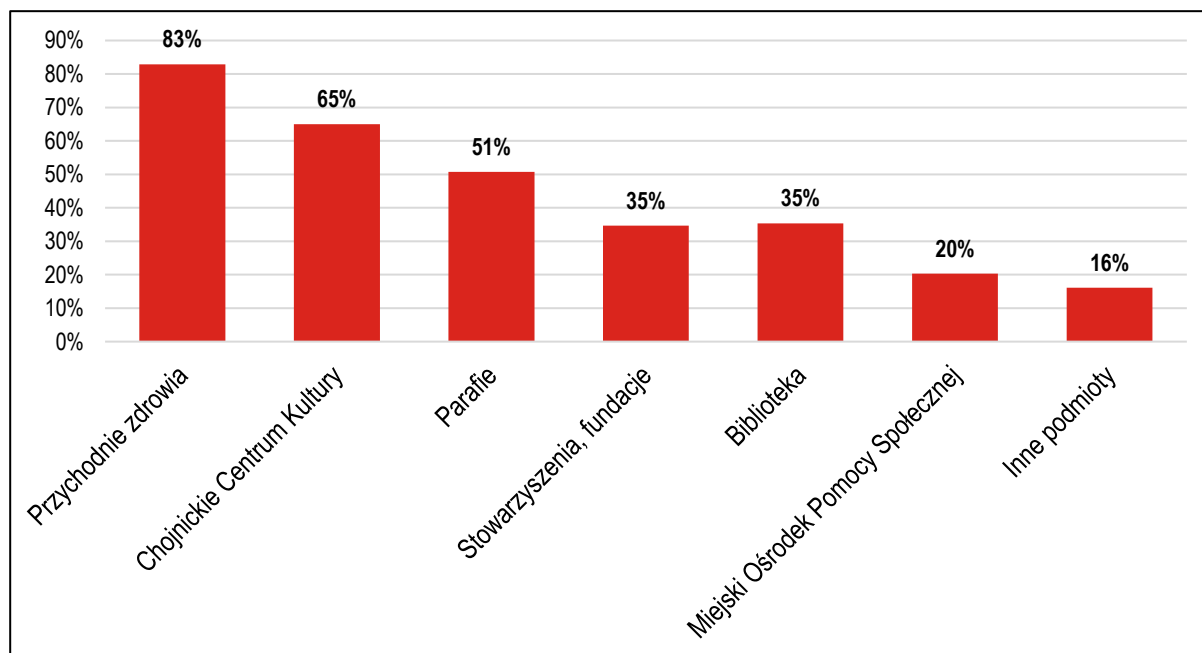
1. **Otwarte przestrzenie publiczne (39% ocena 7):** Otwarte przestrzenie publiczne, takie jak parki, chodniki czy przestrzenie do rekreacji, zostały ocenione bardzo wysoko, z 39% odpowiedziami na poziomie 7. To świadczy o pozytywnej opinii seniorów na temat dostępnych przestrzeni do spędzania czasu na świeżym powietrzu.
2. **Tereny przyrodnicze (39% ocena 7):** Większość seniorów ocenia tereny przyrodnicze w Chojnicach bardzo pozytywnie, z 39% osób wskazujących ocenę 7, co świadczy o dużym zadowoleniu z dostępnych przestrzeni zielonych, parków, terenów rekreacyjnych i naturalnych zasobów miasta. Niewielka część badanych (8%) nie ma zdania w tej kwestii, co wskazuje na to, że terenów przyrodniczych jest wystarczająco dużo, by były dostrzegane przez większą część seniorów.
3. **Warunki mieszkaniowe (32% ocena 7):** Warunki mieszkaniowe w Chojnicach są oceniane pozytywnie, z 32% ocen 7. Niewiele jest przy tym negatywnych opinii, ponieważ łącznie tylko ok. 8% badanych wyraziło niezadowolenie (oceny 1-3), co może sugerować, że problemy z dostępnością mieszkań, ich jakością lub cenami są względnie nieduże.
4. **Transport publiczny miejski (28% ocena 7):** Transport publiczny miejski uzyskał stosunkowo wysoką ocenę (28% ocena 7). Ponad 23% badanych wyraziło zadowolenie oceną 6, a 18% oceniło go na 5. Jednakże, 3% respondentów wskazało na całkowite niezadowolenie, a 8% osób nie miało zdania. To sugeruje, że transport miejski w Chojnicach jest dość dobrze oceniany, ale wciąż istnieją obszary do poprawy, takie jak dostępność, punktualność czy wygoda komunikacji.
5. **Oferta kulturalna (18% ocena 7):** Z kolei oferta kulturalna jest oceniana dość dobrze, z 24% osób, które nie mają zdania, oraz 61% badanych, którzy przyznali ocenę 5, 6 lub 7. Liczba ocen 3 i 4 (6% i 16%) wskazuje, że oferta kulturalna nie spełnia oczekiwań niewielkiej grupy seniorów, choć jej dostępność, różnorodność lub przystępność mogą wymagać poprawy.
6. **Oferta sportowa (16% ocena 7):** Oferta sportowa oceniona została nieco niżej niż oferta kulturalna, ponieważ tylko ok. 45% badanych wskazało ocenę 5, 6 lub 7. Sugeruje to, że dostępność do zajęć sportowych, zwłaszcza dla seniorów, nie jest satysfakcjonująca tak bardzo jak w przypadku oferty kulturalnej.
7. **Oferta edukacyjna (16% ocena 7):** Oferta edukacyjna uzyskała 16% ocen 7, ale także 12% osób oceniło ją na 6. Pewna liczba ocen sceptycznych wskazuje na potrzebę poprawy dostępności programów edukacyjnych, zwłaszcza skierowanych do seniorów.
8. **Możliwości integracji (15% ocena 7):** Możliwości integracji społecznej uzyskały ocenę 7 od 15% osób, ale podobnie jak w przypadku innych aspektów, istotna część badanych wyraziła mniej pozytywne oceny, z 21% osób oceniających ten obszar na 3 lub 4. Istnieje więc potrzeba dalszego rozwijania programów integracyjnych i wydarzeń społecznych, które zachęcą seniorów do aktywnego udziału w życiu miasta.
9. **Bezpieczeństwo (15% ocena 7):** Bezpieczeństwo jest jednym z lepiej ocenianych obszarów, z 15% oceną 7 i 16% oceną 6. Względnie wysoki poziom zadowolenia z bezpieczeństwa świadczy o tym, że seniorzy czują się dobrze w Chojnicach pod względem poczucia bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.
10. **Pomoc społeczna (13% ocena 7):** Pomoc społeczna uzyskała 13% ocen 7, co wskazuje na pewne zadowolenie, ale również na to, że pozostaje przestrzeń do poprawy, biorąc pod uwagę wysoką liczbę ocen 3 i 4 (12% oraz 15%). Oznacza to, że nie wszyscy seniorzy czują się w pełni wspierani przez system pomocy społecznej w Chojnicach.
11. **Jakość powietrza (11% ocena 7):** Jakość powietrza uzyskała najwyższą ocenę 7 od 11% respondentów, co może wskazywać na słabą jakość tego elementu środowiska w Chojnicach.
12. **Transport publiczny regionalny (11% ocena 7; 24% nie ma zdania):** W przypadku transportu publicznego regionalnego, wyniki są bardziej zróżnicowane, a 24% osób nie miało zdania w tej kwestii. Zaledwie 11% respondentów oceniło go na ocenę 7, a duży odsetek (15%) ocenił go na 3 i 4, co sugeruje, że dostępność i jakość transportu

publicznego na poziomie regionalnym mogą być problematyczne dla niektórych seniorów, zwłaszcza w kontekście połączeń międzymiastowych.

- Ochrona zdrowia (11% ocen 7):** Ochrona zdrowia uzyskała 11% ocenę 7, ale łącznie z 9% oceną 6 daje to 20% pozytywnych ocen. To bardzo niewielka ilość. Jednocześnie zauważalny jest wysoki odsetek osób oceniających ochronę zdrowia na 1, 2 lub 3 (42%), co jednoznacznie sugeruje, że dostępność usług medycznych, czas oczekiwania czy jakość opieki zdrowotnej są problematyczne dla znacznej części seniorów w Chojnicach.

Wyniki wskazują na wyraźne zadowolenie seniorów z niektórych aspektów życia w Chojnicach, takich jak otwarte przestrzenie publiczne, tereny przyrodnicze, bezpieczeństwo czy warunki mieszkaniowe. Jednak pojawiają się także obszary wymagające poprawy, zwłaszcza w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej, jakości powietrza, regionalnego transportu publicznego i pomocy społecznej.

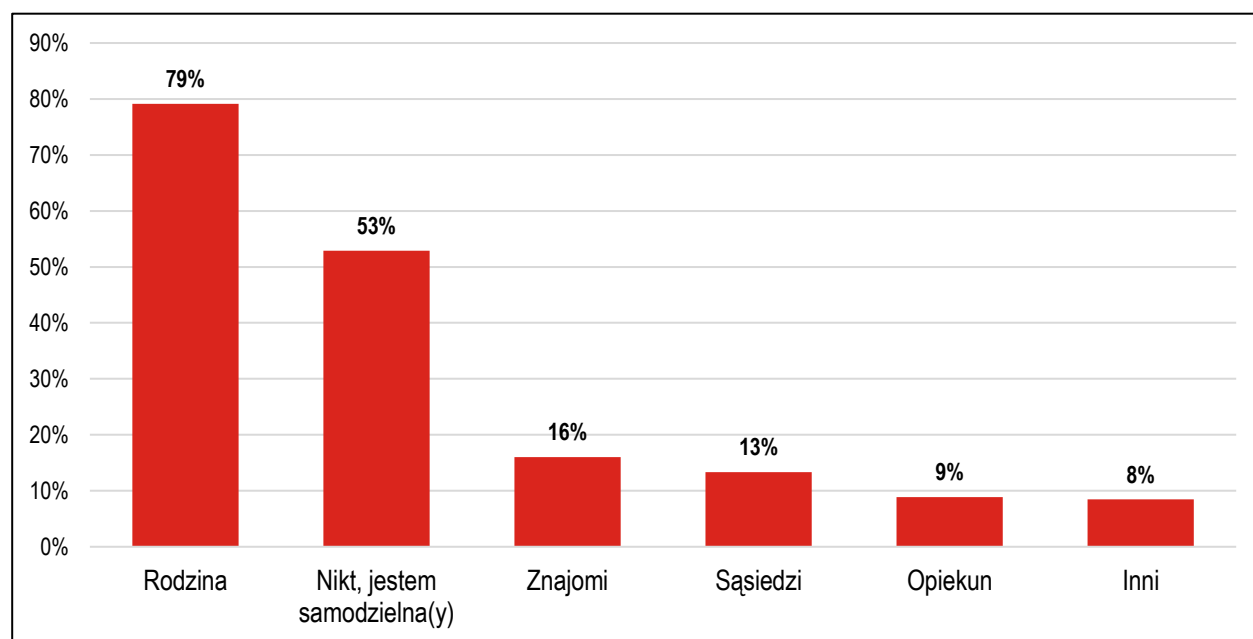
Odpowiedzi na pytanie dotyczące korzystania z wybranych instytucji i organizacji na terenie miasta Chojnice (ryc. 3.11) potwierdzają, że najczęściej wskazywanymi instytucjami były przychodnie zdrowia, z których korzysta 83% badanych. To jednoznacznie wskazuje, że opieka zdrowotna stanowi podstawową potrzebę seniorów, a przychodnie zdrowia są kluczowym punktem dostępu do świadczeń medycznych w Chojnicach. Na drugim miejscu znalazło się Chojnickie Centrum Kultury, z którego korzysta 65% respondentów. Jest to instytucja, która przyciąga wielu seniorów, oferując różnorodne wydarzenia kulturalne, takie jak wystawy, koncerty czy warsztaty, które stanowią ważną część życia kulturalnego miasta i są doceniane przez osoby starsze. Parafie były wskazane przez 51% seniorów, co pokazuje, że religijność oraz działalność parafialna pełni istotną rolę w życiu wielu osób starszych w Chojnicach. Parafie są odpowiedzialne nie tylko za spotkania religijne, ale także za różne formy wsparcia społecznego, takie jak spotkania, grupy modlitwne czy pomoc dla osób potrzebujących. Stowarzyszenia i fundacje cieszą się zainteresowaniem 35% badanych. Seniorzy korzystają z ich oferty, która może obejmować zarówno pomoc socjalną, jak i działalność o charakterze społecznym czy edukacyjnym, co jest szczególnie istotne dla osób poszukujących wsparcia i integracji społecznej. Biblioteka została wskazana przez 35% respondentów, co sugeruje, że wśród tych seniorów istnieje zapotrzebowanie na dostęp do zasobów edukacyjnych i kulturalnych, jakie oferują biblioteki miejskie. Oferowane przez nie książki, czasopisma, a także organizowane wydarzenia, jak spotkania literackie czy wykłady, przyciągają starszych mieszkańców miasta. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskał odpowiedź od 20% badanych. Choć jego rola w zakresie wsparcia społecznego jest istotna, wyniki sugerują, że dostęp do tego typu usług może być ograniczony lub nie każdy senior korzysta z oferowanej pomocy, co może wynikać z różnorodności potrzeb i preferencji osób starszych.

Rycina 3.11. Odsetek seniorów korzystających z wybranych instytucji/organizacji na terenie miasta Chojnice

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

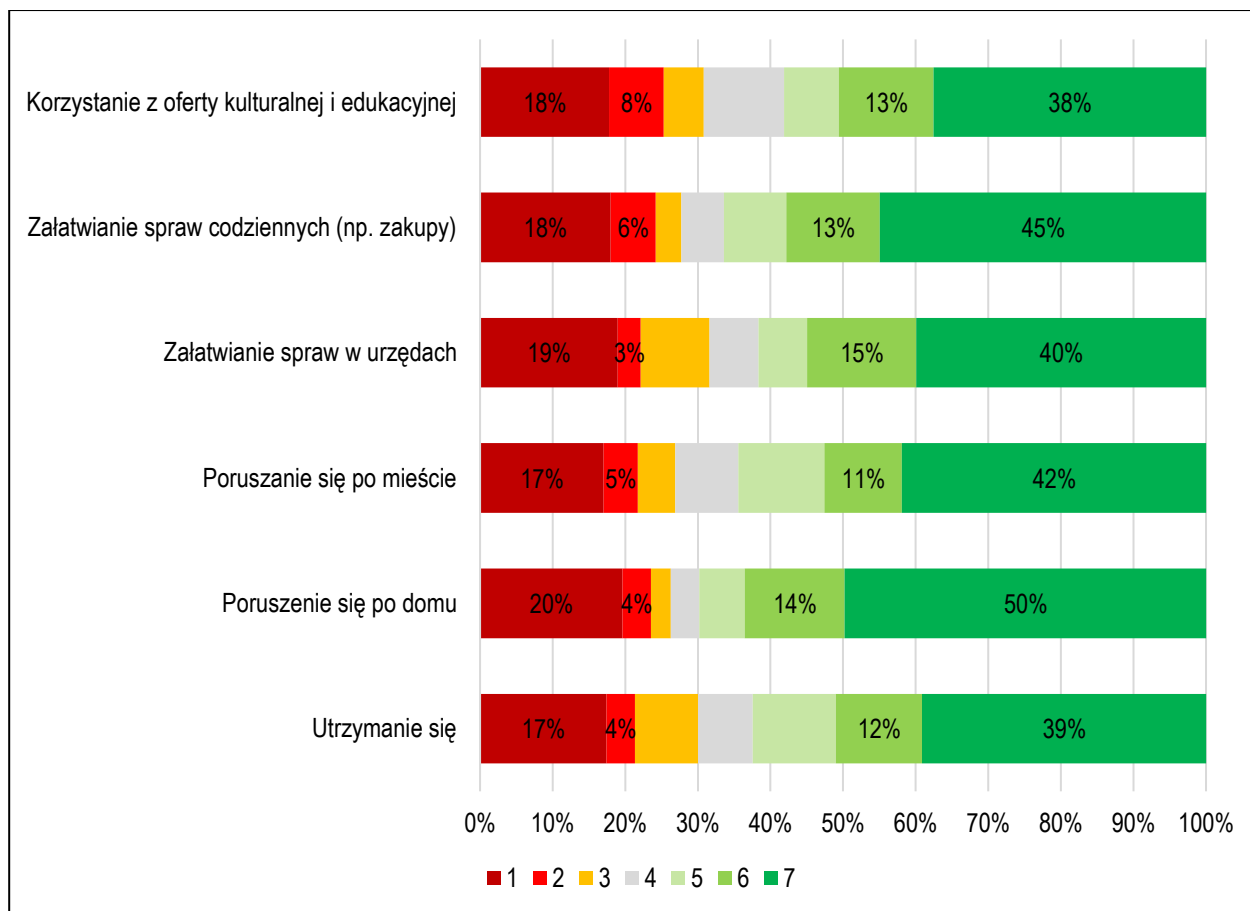
W odpowiedzi na pytanie dotyczące tego, kto najczęściej pomaga seniorom w codziennych czynnościach (ryc. 3.12), wyniki wskazują na silną rolę rodziny jako głównego źródła wsparcia dla osób starszych w Chojnicach. Aż 79% badanych wskazało rodzinę jako pomoc w codziennych obowiązkach, co podkreśla znaczenie więzi rodzinnych oraz ich rolę w zapewnianiu wsparcia emocjonalnego i praktycznego seniorom. Znaczną grupę stanowią również osoby samodzielne, które zadeklarowały, że nie potrzebują pomocy w codziennych czynnościach – takie odpowiedzi zaznaczyło 53% respondentów. To oznacza, że ponad połowa badanych uważa się za w pełni samodzielne i niezależne, co może świadczyć o ich dobrej kondycji zdrowotnej lub chęci zachowania niezależności w życiu codziennym. Pomoc znajomych została wskazana przez 16% badanych, co sugeruje, że część seniorów korzysta z relacji towarzyskich i sąsiedzkich, które stanowią dodatkowe źródło wsparcia w życiu codziennym. Sąsiedzi zostali wymienieni przez 13% respondentów, co pokazuje, że wspólnoty lokalne i relacje sąsiedzkie również odgrywają istotną rolę w życiu seniorów, szczególnie w kontekście drobnych codziennych pomocy, jak np. zakupy czy pomoc w poruszaniu się po okolicy. Pomoc opiekuna została wskazana przez 9% badanych, co może oznaczać, że część seniorów korzysta z profesjonalnej opieki, jednak odsetek ten jest stosunkowo niski, co może sugerować, że wśród badanych dominują osoby samodzielne lub polegające na wsparciu rodziny i znajomych. Zaledwie 8% respondentów zaznaczyło odpowiedź "Inni", co wskazuje na nieliczne przypadki korzystania z pomocy z innych źródeł, takich jak organizacje pozarządowe, instytucje publiczne czy płatne usługi.

Rycina 3.12. Odsetek odpowiedzi pozytywnych na pytanie: Kto najczęściej pomaga Pani/Panu w codziennych czynnościach (można zaznaczyć wiele odpowiedzi)?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wyniki odpowiedzi na pytanie dotyczące poczucia samodzielności w realizacji poszczególnych zadań przez seniorów w Chojnicach pokazują różnorodne poziomy niezależności w różnych aspektach życia codziennego (ryc. 3.13). Wyniki pokazują, że większość seniorów w Chojnicach czuje się samodzieln(a) w wielu aspektach życia codziennego, zwłaszcza w zakresie utrzymania się, poruszania się po domu oraz załatwiania spraw codziennych, co sugeruje wysoką niezależność w tych obszarach. Zastanawiający jest jedna stała, ok. 15-20% udział osób wskazujących wartość 1 (całkowitą niesamodzielność). Poruszanie się po mieście i załatwianie spraw w urzędach wydają się stanowić większe wyzwanie, szczególnie dla osób starszych z ograniczeniami fizycznymi lub problemami zdrowotnymi. Korzystanie z oferty kulturalnej i edukacyjnej również jest obszarem, w którym część seniorów czuje się samodzieln(a), chociaż nie brakuje także osób, które napotykają trudności w dostępie do tego typu aktywności. W ogólności, wyniki wskazują na znaczną samodzielność seniorów w Chojnicach, choć niektóre obszary, takie jak poruszanie się po mieście czy załatwianie spraw urzędowych, mogą wymagać dalszej uwagi i wsparcia, zwłaszcza w kontekście osób z ograniczeniami zdrowotnymi.

Rycina 3.13. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jakie jest Pani/Pana poczucie samodzielności w zakresie realizacji poszczególnych zadań? Proszę wybrać wartość od 1 do 7, gdzie 1 oznacza „czuję się w tym zakresie w pełni zależna od osób, które mi pomagają”, a 7 oznacza „czuję się w pełni samodzielna w tym zakresie”

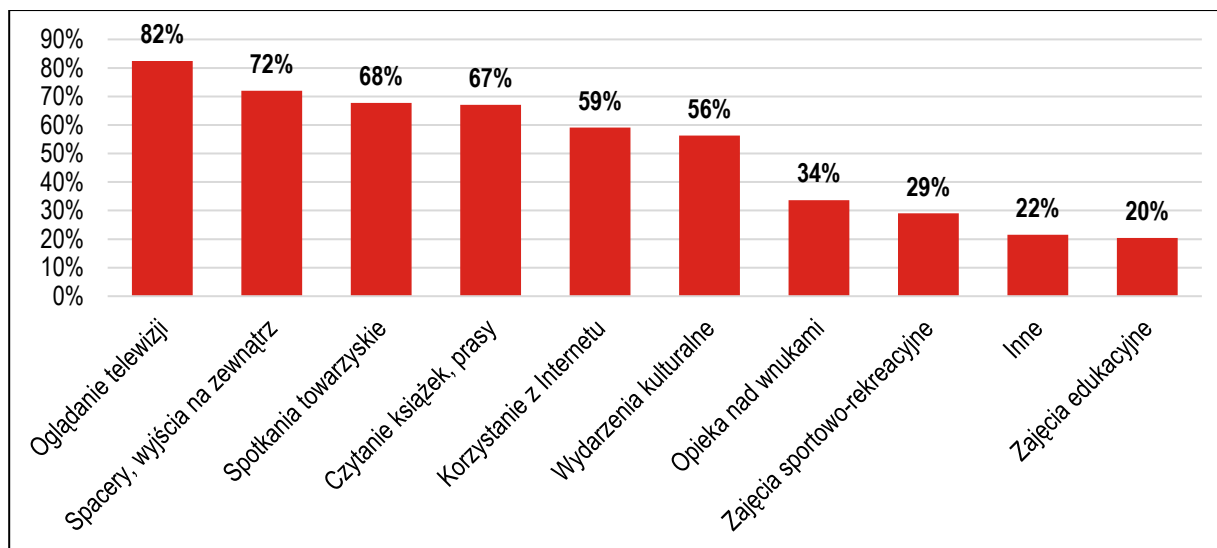
źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wyniki odpowiedzi na pytanie dotyczące sposobów spędzania czasu wolnego przez seniorów w Chojnicach wskazują na różnorodność aktywności, które seniorzy uznają za wartościowe i przyjemne (ryc. 14). Najpopularniejszą formą spędzania czasu wolnego wśród seniorów w Chojnicach jest oglądanie telewizji, które zadeklarowało aż 82% respondentów. Telewizja jest więc istotnym źródłem informacji i rozrywki dla seniorów, co może wynikać z łatwej dostępności tego medium, a także z tradycyjnej roli, jaką odgrywa w życiu wielu osób starszych. Oglądanie telewizji może także stanowić sposób na utrzymanie kontaktu z aktualnymi wydarzeniami oraz propozycjami kulturalnymi dostępnymi w programach telewizyjnych. Aż 72% respondentów wskazało, że spędza czas wolny na spacerach i wyjściach na zewnątrz. To wskazuje na dużą aktywność fizyczną seniorów i ich chęć do utrzymania zdrowia poprzez spacer. Wykonywanie takich aktywności na świeżym powietrzu może również pozytywnie wpływać na samopoczucie psychiczne seniorów, pozwalając im na relaks i odprężenie. Wysoki odsetek seniorów (68%) uczestniczy także w spotkaniach towarzyskich, co sugeruje, że kontakty międzyludzkie i życie społeczne są ważnym aspektem spędzania wolnego czasu. Spotkania z rodziną, przyjaciółmi czy innymi osobami w podobnym wieku pozwalają seniorom na utrzymywanie więzi społecznych, które są kluczowe dla ich poczucia przynależności i integracji w społeczności lokalnej. Czytanie książek i prasy to aktywność, którą deklaruje 67% seniorów. To wskazuje na zainteresowanie literaturą oraz chęć pozyskiwania wiedzy i informacji z różnych źródeł. Seniorzy spędzający czas w ten sposób mogą nie tylko rozwijać swoje zainteresowania, ale także poprawiać kondycję intelektualną oraz utrzymywać aktywność umysłową. Ponad połowa seniorów (59%) korzysta z Internetu w swoim czasie wolnym. To może obejmować korzystanie z różnych mediów społecznościowych, e-maili, wyszukiwanie informacji, oglądanie filmów czy słuchanie muzyki. Dostosowanie się do nowych technologii wskazuje na wzrost cyfrowej aktywności wśród seniorów, co może sprzyjać ich poczuciu samodzielności oraz

umożliwiać utrzymywanie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi na odległość. Około 56% seniorów uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych, co pokazuje, że mimo ograniczeń związanych z wiekiem, część z nich nadal aktywnie korzysta z oferty kulturalnej dostępnej w Chojnicach. Obejmuje to m.in. udział w koncertach, wystawach, spektaklach czy innych wydarzeniach kulturalnych. Wskazuje to na chęć aktywnego uczestniczenia w życiu kulturalnym miasta oraz poszukiwania sposobów na spędzenie czasu w sposób twórczy i inspirujący. Blisko 34% seniorów angażuje się w opiekę nad wnukami, co jest formą spędzania czasu, która pozwala na utrzymywanie silnych więzi rodzinnych. Taka aktywność może przynosić zarówno satysfakcję, jak i poczucie spełnienia. Warto dodać, że opieka nad wnukami często wiąże się z emocjonalną bliskością, ale także z obowiązkami, co może być zarówno wyzwaniem, jak i źródłem radości dla seniorów. Niecałe 29% seniorów bierze udział w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, takich jak ćwiczenia gimnastyczne, pływanie, nordic walking czy inne formy aktywności fizycznej. Chociaż ten odsetek jest mniejszy niż w przypadku spacerów czy spotkań towarzyskich, wskazuje on na rosnącą świadomość zdrowotną wśród seniorów oraz ich zainteresowanie poprawą kondycji fizycznej i utrzymaniem aktywności na odpowiednim poziomie. Jedynie ok. 20% seniorów bierze udział w zajęciach edukacyjnych, co może sugerować, że chociaż zainteresowanie rozwojem osobistym i nauką jest obecne, to oferta edukacyjna lub motywacja do uczestnictwa w takich zajęciach może być ograniczona. Może to również wynikać z preferencji seniorów do bardziej rekreacyjnych form spędzania czasu wolnego.

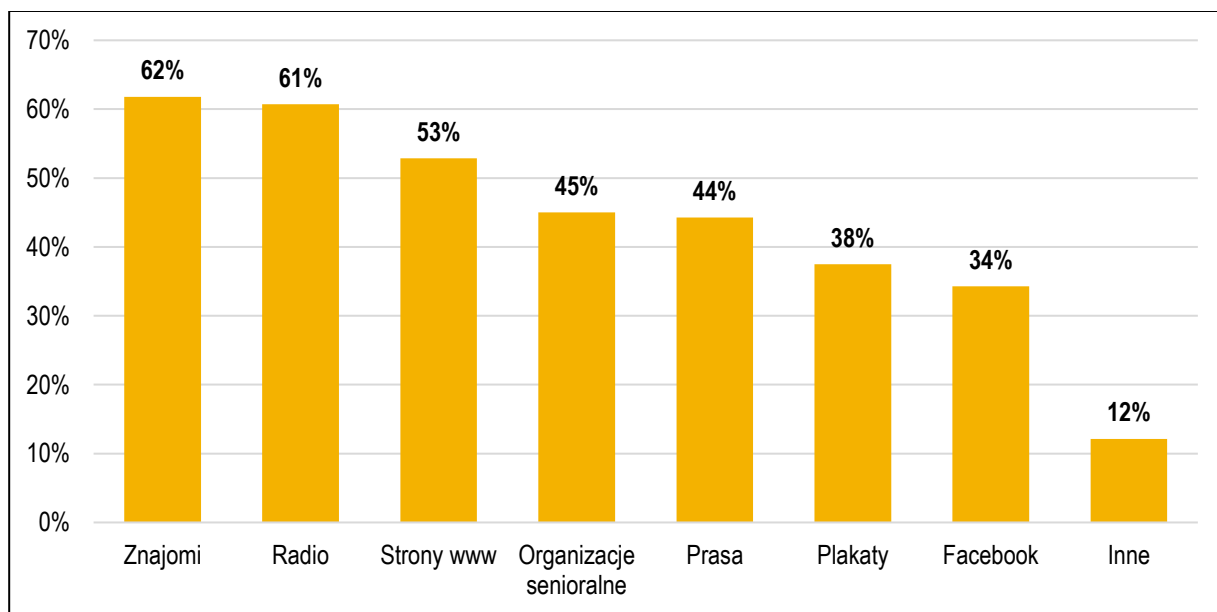
Cześć seniorów (ok. 22%) wskazało inne formy spędzania czasu, których nie udało się uwzględnić w powyższych kategoriach (choć w praktyce niektóre pokrywają się częściowo z kategoriami podanymi pod pytaniem). Podawane odpowiedzi podzielono na kilka kategorii:

1. **Aktywności na świeżym powietrzu i związane z naturą.** Wielu seniorów wskazało na spędzanie czasu na łonie natury jako istotną formę relaksu i aktywności. Należą do nich: wypadki do lasu nad jezioro (samodzielnie lub z koleżankami), jazda rowerem i wycieczki rowerowe, marsze (w tym 10 km dziennie), wędkowanie i grzybobranie, uprawa kwiatów i warzyw oraz praca w ogrodzie, spacerowanie z psem, szczególnie z adoptowanym pieskiem; Te aktywności wskazują na silną więź seniorów z naturą, chęć aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia, a także na poszukiwanie kontaktu z przyrodą jako sposobu na relaks i odpoczynek.
2. **Aktywności fizyczne i rekreacyjne.** Wiele osób angażuje się w różnorodne formy aktywności fizycznej: zajęcia sportowe i rekreacyjne (np. zumba, kijki nordic walking), wieczorki taneczne oraz taniec, zajęcia sportowe w ramach programów dla seniorów (np. 60+), jazda na rowerze i wycieczki rowerowe, zajęcia manualne i robótki ręczne, takie jak szydełkowanie, praca na drutach, malowanie obrazów akwarelami, zajęcia z robótek ręcznych. Widać, że seniorzy w Chojnicach cenią sobie zarówno aktywności fizyczne, jak i artystyczne, w tym działania rozwijające ich zdolności manualne i twórcze.
3. **Spotkania towarzyskie i integracyjne.** Aktywności społeczne stanowią ważną część życia seniorów: Spotkania towarzyskie w domu i spotkania z wnukami i prawnukami są szczególnie popularne, świadcząc o dużym znaczeniu więzi rodzinnych. Ponadto, bardzo często wskazywano na spotkania w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW) oraz spotkania z ciekawymi osobami w bibliotece, niekiedy także spotkania integracyjne organizowane przez różne stowarzyszenia, takie jak np. spotkania w klubach seniora oraz w stowarzyszeniach historycznych i grupach rekonstrukcyjnych, które pokazują pasje związane z historią i kulturą.
4. **Działalność twórcza i rękodzieło:** Zdecydowana część seniorów angażuje się w różne formy twórczości, zarówno artystycznej, jak i użytkowej: robótki ręczne: szydełkowanie, robienie na drutach, prace w ogrodzie, prace z materiałami do szycia, malowanie obrazów akwarelami, praca w ogrodzie i uprawa roślin. Działalność twórcza jest dla wielu seniorów sposobem na wyrażenie siebie, a także na spędzanie czasu w sposób satysfakcjonujący i relaksujący.
5. **Pomoc innym i zaangażowanie społeczne.** Warto zauważyć, że niektórzy seniorzy angażują się również w pomoc innym: pomoc drugiemu człowiekowi (np. odwiedzanie chorych koleżanek, pomaganie osobom potrzebującym), pracę społeczną na rzecz Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów.
6. **Zainteresowania intelektualne i gry umysłowe:** niektórzy seniorzy angażują się w rozrywki intelektualne, takie jak: krzyżówki, które są popularnym sposobem na spędzanie czasu i angażowanie umysłu, zajęcia edukacyjne i warsztaty.

Rycina 3.14. Struktura twierdzących odpowiedzi na pytanie: W jaki sposób spędza Pani/Pan swój czas wolny?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

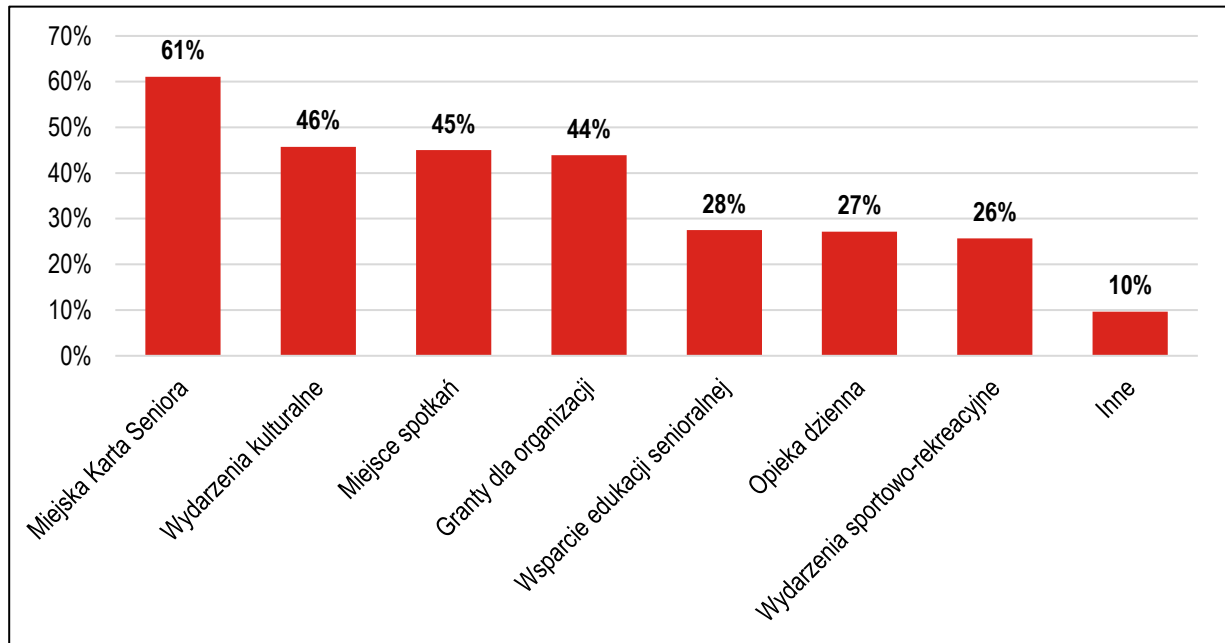

Rycina 3.15. Odsetek twierdzących odpowiedzi na pytanie: Z jakich źródeł czerpie Pani/Pan informacje o wydarzeniach lokalnych i regionalnych (można zaznaczyć wiele odpowiedzi)?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Odpowiedzi na pytanie dotyczące źródeł informacji o wydarzeniach lokalnych i regionalnych wśród seniorów w Chojnicach, wskazują na kilka dominujących źródeł, które są wykorzystywane do pozyskiwania informacji (ryc. 3.15). Najczęściej wskazywaną odpowiedzią są znajomi (62% respondentów). To wskazuje na dużą rolę osobistych kontaktów w pozyskiwaniu informacji, co może świadczyć o silnych więziach społecznych i preferencji seniorów do wymiany informacji w gronie rodziny i przyjaciół. Tuż za znajomymi, na wysokim poziomie znajduje się radio, z którego korzysta 61% seniorów, co pokazuje silną pozycję w skali lokalnej i regionalnej radia weekend, a także tego, że tradycyjna forma mediów, jakim jest radio, wciąż jest istotnym źródłem informacji w tej grupie wiekowej. Strony internetowe są kolejnym popularnym źródłem informacji, wskazanym przez 53% badanych. To pokazuje, że spora część seniorów korzysta z zasobów Internetu, choć w nieco mniejszym stopniu niż z radia i kontaktów osobistych. Ważnym źródłem informacji są również organizacje senioralne (45%) oraz prasa (44%), co może świadczyć o rosnącej roli instytucji i grup skierowanych do osób starszych w dostarczaniu informacji lokalnych. Te źródła mogą być szczególnie istotne w kontekście specjalistycznych wydarzeń lub usług dedykowanych seniorom. Plakaty (38%)

oraz Facebook (34%) to kolejne źródła informacji, jednak wskazuje na mniejszy zasięg niż tradycyjne formy, jak radio czy organizacje senioralne. Choć Facebook i plakaty są popularne, ich odbiór może być bardziej zróżnicowany i zależny od indywidualnych preferencji i kompetencji cyfrowych. Na koniec, inne źródła wymieniane przez 12% badanych mogą obejmować np. tablice ogłoszeń w lokalnych punktach, ogłoszenia i wydarzenia w kościołach lub inne mniej formalne formy przekazywania informacji.

Rycina 3.16. Liczba twierdzących odpowiedzi na pytanie: W jakich sprawach Pani/Pana zdaniem miasto mogłoby w szczególny sposób wesprzeć seniorów (proszę wybrać maksymalnie 3 sprawy)?

źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Seniorzy wskazali także kilka kluczowych obszarów, w których miasto mogłoby ich wesprzeć. Najwyższy odsetek odpowiedzi uzyskała propozycja wprowadzenia Miejskiej Karty Seniora, na którą wskazało 61% badanych. Ta inicjatywa cieszy się dużym zainteresowaniem, co może świadczyć o tym, że seniorzy oczekują ulg i dostępu do zniżek w różnych usługach oferowanych przez miasto, takich jak transport, kultura, rekreacja. Miejska Karta Seniora mogłaby być postrzegana jako narzędzie, które pozwoliłoby seniorom na bardziej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym miasta, jednocześnie odciążając koszty ich codziennego funkcjonowania. Na drugim miejscu znalazły się wydarzenia kulturalne (46%) oraz miejsce spotkań dla seniorów (45%), co sugeruje, że seniorzy w Chojnicach odczuwają potrzebę większej oferty kulturalnej, która byłaby skierowana specjalnie do nich. Istotny jest także dostęp do przestrzeni, w których seniorzy mogliby spotykać się, integrować i spędzać czas w towarzystwie innych osób w podobnym wieku. Wydarzenia kulturalne oraz stworzenie dedykowanych miejsc spotkań to ważny element wspierający aktywność społeczną seniorów, co ma szczególne znaczenie w kontekście walki z samotnością i wykluczeniem społecznym tej grupy wiekowej. Warto również zauważyć, że granty dla organizacji (44%) są również postrzegane przez seniorów jako ważna forma wsparcia. Seniorzy dostrzegają rolę organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w organizowaniu wydarzeń, warsztatów, spotkań czy wyjazdów dla osób starszych. Wsparcie finansowe dla tych organizacji może przyczynić się do zwiększenia ich działalności i dostępności dla seniorów w mieście. Pozostałe odpowiedzi, takie jak wsparcie edukacji senioralnej (28%), opieka dzienna (27%) czy wydarzenia sportowo-rekreacyjne (26%) wskazują na dalsze obszary, w których seniorzy oczekują wsparcia. Edukacja senioralna może obejmować kursy komputerowe, językowe czy inne formy aktywizacji intelektualnej, które mogą pomóc seniorom w rozwoju osobistym i społecznym. Opieka dzienna to z kolei ważny element wspierający seniorów, którzy potrzebują pomocy w codziennych czynnościach, ale nie wymagają całodobowej opieki. Wydarzenia sportowo-rekreacyjne wskazują na rosnącą świadomość wśród seniorów o konieczności utrzymywania aktywności fizycznej, co jest niezbędne dla ich zdrowia i samopoczucia.

W końcowej części kwestionariusza poproszono seniorów ponownie o wskazanie spraw, w których miasto lub inne jednostki publiczne mogłyby ich wesprzeć. Odpowiedzi wskazują na różnorodne potrzeby związane z poprawą jakości życia seniorów, obejmujące zarówno aspekty infrastrukturalne, społeczne, kulturalne, jak i zdrowotne. Wśród nich znalazły się:

- 1. Wsparcie komunikacyjne i transportowe.** Bezplatna komunikacja miejska dla seniorów (po 60. lub 65. roku życia) oraz ulgi na bilety są jednymi z najczęściej wskazywanych propozycji. Seniorzy postulują także o większą częstotliwość kursów autobusów (zwłaszcza do Charzyków i nowych osiedli) oraz o wprowadzenie małych autobusów na nowe osiedla (np. ul. Modra i Rzepakowa). Kolejną potrzebą jest dostosowanie transportu publicznego do wymagań seniorów – chodzi tu o poprawę dostępności, komfortu podróży, np. poprzez zwiększenie liczby miejsc siedzących w autobusach oraz poprawę jakości przystanków.
- 2. Miejsca spotkań i integracja społeczna.** Kluby seniora oraz organizowanie spotkań integracyjnych (np. spotkania biesiadne, wycieczki, warsztaty, wyjazdy do innych miast) to propozycje, które pozwoliłyby seniorom spędzać czas w towarzystwie innych, co ma na celu walkę z samotnością oraz integrację seniorów w ramach życia społecznego w mieście. Proponowane są również przez seniorów lokale, w których mogliby się spotykać na warsztatach, np. plastycznych, muzycznych, manualnych czy edukacyjnych. Dużym zainteresowaniem cieszy się także rozszerzenie oferty kulturalnej, w tym organizowanie występów, wystaw i koncertów w miejscach dostępnych dla seniorów.
- 3. Infrastruktura.** Dostosowanie infrastruktury miejskiej do potrzeb seniorów, szczególnie w zakresie barier architektonicznych. Wskazuje się m.in. na konieczność budowy podjazdów, wind w blokach mieszkalnych oraz przystosowanie chodników i zwiększenie liczby ławek w przestrzeni publicznej, zwłaszcza na osiedlach. Większa liczba ławek na ulicach, w parkach, przed blokami, czy w pobliżu przystanków transportu miejskiego jest często powtarzaną sugestią. Seniorzy wskazują na konieczność stworzenia miejsc do odpoczynku w przestrzeni publicznej, aby mogli korzystać z aktywności na świeżym powietrzu, takich jak spacer.
- 4. Usługi zdrowotne i pomoc społeczna.** Wskazano na potrzebę budowy domów seniora oraz domów dziennego pobytu dla osób starszych, które potrzebują wsparcia w codziennych czynnościach, ale nie wymagają całodobowej opieki. Istnieje także oczekiwanie stworzenia punktów informacyjnych dla seniorów, gdzie mogliby uzyskać informacje o dostępnych usługach, wydarzeniach kulturalnych czy ofercie zdrowotnej. Wśród propozycji pojawiły się także postulaty dotyczące opiekuna dziennego, wsparcia w robieniu zakupów oraz tworzenia stołówek dla seniorów z tanim, dostosowanym do ich potrzeb jedzeniem.
- 5. Zajęcia edukacyjne i kulturalne.** Dużo propozycji dotyczy edukacji i rozwoju, z naciskiem na kursy komputerowe, szkoły tańca, warsztaty plastyczne, kursy językowe i spotkania edukacyjne (np. warsztaty na temat nowych technologii). Zajęcia kulturalne i sportowe są również pożądane, zwłaszcza te dostępne dla seniorów, np. darmowy basen, darmowe wejścia na wydarzenia kulturalne (np. koncerty, wystawy). Proponowane są także krótkie wycieczki krajoznawcze oraz wycieczki jednodniowe, które umożliwią seniorom aktywne spędzanie czasu.
- 6. Bezpieczeństwo i inne potrzeby.** Większe bezpieczeństwo na ulicach i w komunikacji publicznej jest kolejną istotną kwestią – w tym wskazówki dotyczące poprawy oświetlenia i monitoringu na osiedlach oraz bezpieczniejszego transportu publicznego. Wskazano również na potrzebę darmowych parkingów dla seniorów, zwłaszcza w rejonach takich jak szpital w Chojnicach.

Badanie przeprowadzone wśród seniorów w Chojnicach dostarcza cennych informacji na temat ich potrzeb i oczekiwań wobec miasta, a także wskazuje na obszary, w których miasto mogłoby w szczególności wesprzeć starszych mieszkańców. Wyniki pokazują, że seniorzy w dużej mierze polegają na rodzinie i samodzielności w codziennych czynnościach, choć wiele osób korzysta z lokalnych instytucji, takich jak przychodnie zdrowia czy Chojnickie Centrum Kultury. Istotnym wnioskiem jest potrzeba poprawy infrastruktury miejskiej, w tym bezpłatnej komunikacji miejskiej, większej liczby ławek, przystanków oraz dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych. Seniorzy oczekują również wzbogacenia oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej, w tym organizowania wycieczek, warsztatów, zajęć sportowych oraz wydarzeń integrujących. Wskazują również na potrzebę lepszego wsparcia społecznego, w tym budowy domów seniora, punktów informacyjnych oraz zapewnienia bezpiecznych warunków do poruszania się po mieście. Wnioski te mogą stanowić podstawę do dalszego rozwoju działań na rzecz seniorów w Chojnicach, aby poprawić jakość ich życia i zwiększyć ich aktywność społeczną.

4. Wizja rozwoju i cele polityki senioralnej

Rozdział dotyczący wizji i celów strategicznych polityki senioralnej miasta Chojnice będzie miał na celu przedstawienie długofalowego podejścia do zarządzania wyzwaniami związanymi z rosnącą liczbą seniorów i wsparciem tej grupy społecznej. W obliczu dynamicznych zmian demograficznych, które wykazują wyraźny wzrost liczby osób starszych w Chojnicach, konieczne staje się opracowanie spójnej i kompleksowej strategii, która odpowiada na potrzeby tej grupy społecznej. Wizja polityki senioralnej miasta na lata 2024-2030 jest efektem dyskusji i konsultacji społecznych z seniorami i opiera się na zasadzie aktywnego starzenia się, zapewnieniu seniorom godnych warunków życia oraz ich pełnej integracji w życie społeczne i kulturalne. Cele strategiczne obejmują z kolei szeroki wachlarz działań, począwszy od poprawy dostępności do usług zdrowotnych i opiekuńczych (przy aktywnym udziale podmiotów odpowiedzialnych za te działania), przez wsparcie edukacyjne i kulturalne, aż po tworzenie przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb seniorów. Dążenie do stworzenia społeczności sprzyjającej aktywności i samodzielności osób starszych stanowi fundament polityki senioralnej, której realizacja przyczyni się do podniesienia jakości życia seniorów w Chojnicach.

Warto także dodać, że nie wszystkie problemy związane z życiem seniorów określone w procesie konsultacji mogą zostać rozwiązane na poziomie lokalnym. Wiele kwestii, takich jak ogólnokrajowe przepisy dotyczące systemu emerytalnego, dostępność usług zdrowotnych czy polityka rządu w zakresie wsparcia dla osób starszych, pozostają poza kompetencjami samorządu. Ponadto, samorządy w Polsce borykają się z ograniczeniami budżetowymi, które nie pozwalają na realizację wszystkich potrzeb i pomysłów zgłaszanych przez seniorów. Chociaż Chojnice podejmują działania na rzecz seniorów, konieczne jest ich priorytetyzowanie w ramach dostępnych zasobów, przy jednoczesnym poszukiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania, takich jak dotacje unijne czy współpraca z organizacjami pozarządowymi. Współpraca z innymi instytucjami i aktywna postawa wobec rozwoju polityki senioralnej będą kluczowe dla zrównoważonego wsparcia tej grupy społecznej.

Wizja Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030:

"Chojnice dla Seniorów – Aktywność, Integracja, Wsparcie"

Wizja w Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030 koncentruje się na stworzeniu miasta, które będzie sprzyjać aktywności, integracji społecznej i kompleksowemu wsparciu seniorów. Celem jest, aby Chojnice stały się miejscem, w którym osoby starsze będą mogły w pełni cieszyć się życiem, angażować się w działania społeczne i kulturalne, oraz korzystać z systemu wsparcia dostosowanego do ich potrzeb.

AKTYWNOŚĆ – Seniorzy w Chojnicach będą zachęceni do podejmowania różnorodnych aktywności fizycznych, intelektualnych i twórczych, które będą wspierać ich zdrowie, kondycję fizyczną i mentalną. Miasto zainwestuje w infrastrukturę sprzyjającą aktywnemu trybowi życia, taką jak drogi rowerowe, miejsca do ćwiczeń na świeżym powietrzu oraz rozwój oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych dostosowanych do wieku i możliwości. W szczególności, funkcjonowanie klubów seniora, organizowanie zajęć ruchowych, warsztatów edukacyjnych i wydarzeń kulturalnych stanie się jednym z filarów polityki senioralnej.

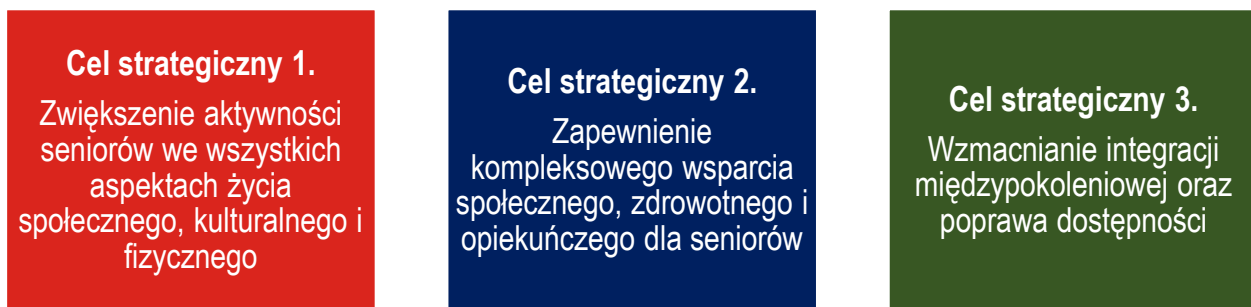
INTEGRACJA – Wizja integracji społecznej seniorów zakłada, że miasto stworzy warunki do pełnego uczestnictwa seniorów w życiu społeczności lokalnej. Dzięki organizacji wydarzeń integracyjnych, festiwali, spotkań czy projektów międzypokoleniowych, seniorzy będą mieli możliwość nawiązywania nowych znajomości, wymiany doświadczeń i wspólnego działania z osobami w różnym wieku. Integracja będzie także dotyczyć seniorów z osobami w trudnej sytuacji życiowej, zapewniając im pomoc i wsparcie w codziennym życiu.

WSPARCIE – Chojnice będą miejscem, w którym seniorzy otrzymają (w ramach możliwości instytucjonalnych i finansowych) wszechstronne wsparcie – zarówno w sferze zdrowotnej, jak i socjalnej. Miasto zadba o dostęp do opieki zdrowotnej, poprawę jakości usług medycznych, a także zapewni łatwy dostęp do pomocy społecznej. W ramach wsparcia seniorzy będą mogli korzystać z szerokiego wachlarza usług, takich jak pomoc w codziennych czynnościach, dostęp do mieszkań dostosowanych

do ich potrzeb, transportu miejskiego oraz pomocy w załatwianiu spraw urzędowych. System wsparcia będzie obejmować również programy zdrowotne, edukacyjne oraz finansowe, wspierając seniorów w ich aktywnym uczestnictwie w życiu miasta.

Wizja „Chojnice dla Seniorów – Aktywność, Integracja, Wsparcie” stanowi fundament przyszłej polityki senioralnej miasta, wyznaczając kierunek, w jakim miasto chce rozwijać działania na rzecz osób starszych. Aby osiągnąć tę wizję, konieczne jest wdrożenie konkretnych celów strategicznych, które odpowiadają na aktualne potrzeby seniorów i uwzględniają wyzwania stojące przed miastem. W ramach tych celów, będziemy koncentrować się na tworzeniu przestrzeni do aktywności seniorów, wspieraniu ich integracji społecznej, a także na poprawie dostępności usług, transportu publicznego i infrastruktury miejskiej. Poprzez realizację tych działań, miasto będzie miejscem komfortowym, bezpiecznym i sprzyjającym aktywności osób starszych, w którym każdy senior, niezależnie od swoich możliwości, znajdzie przestrzeń do życia.

W kontekście przyjętej wizji Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030 określono trzy główne cele strategiczne (ryc. 4.1).

Rycina 4.1. Cele strategiczne polityki senioralnej gminy miejskiej Chojnice do 2030 roku

źródło: opracowanie własne.

W ramach celu „**Zwiększenie aktywności seniorów we wszystkich aspektach życia społecznego, kulturalnego i fizycznego**” Chojnice będą dążyć do stworzenia warunków, które umożliwią osobom starszym pełniejsze uczestnictwo w życiu miasta i społeczności. Aktywność seniorów jest kluczowa dla ich dobrostanu, zarówno fizycznego, jak i psychicznego, a także dla integracji z młodszymi pokoleniami. W ramach tego celu planowane jest włączenie seniorów w proces podejmowania decyzji publicznych i monitorowania realizacji polityki senioralnej, rozwijanie oferty kulturalnej i edukacyjnej skierowanej do seniorów, organizowanie wydarzeń społecznych, wspieranie działań sportowych i rekreacyjnych, a także promowanie aktywnego stylu życia. Ważnym elementem jest również zapewnienie seniorom dostępu do różnorodnych form wsparcia, które pozwolą im angażować się w życie społeczne i korzystać z oferty kulturalnej oraz sportowej w sposób dostosowany do ich potrzeb. Dzięki tym działaniom, seniorzy będą mieli możliwość nie tylko poprawy jakości swojego życia, ale także realnego wpływu na rozwój społeczności lokalnej.

Z kolei w ramach celu „**Zapewnienie kompleksowego wsparcia społecznego, zdrowotnego i opiekuńczego dla seniorów**” planuje się stworzenie spójnego systemu, który odpowiada na zróżnicowane potrzeby osób starszych w zakresie opieki, zdrowia oraz wsparcia społecznego. Miasto Chojnice ma na celu rozwój i integrację usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych, które zapewnią seniorom poczucie bezpieczeństwa oraz umożliwią im godne i samodzielne życie w starszym wieku. W ramach tego celu przewidziane jest wsparcie w dostępie do opieki zdrowotnej (na tyle, na ile jest to możliwe), w tym usługi rehabilitacyjne, profilaktyczne oraz dbałość o zdrowie psychiczne seniorów. Ważnym elementem jest także rozwój infrastruktury opiekuńczej, w tym dostępnych i przystosowanych usług opieki dziennej, domów seniora oraz usług wspierających osoby z ograniczoną samodzielnością. Uzupełnieniem tego systemu będzie szeroka oferta wsparcia społecznego, w tym pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych, wsparcie psychologiczne oraz doradztwo, które pozwolą seniorom czuć się częścią wspólnoty i radzić sobie z codziennymi wyzwaniami.

W ramach celu „**Wzmacnianie integracji międzypokoleniowej oraz poprawa dostępności**” miasto będzie dążyło do stworzenia przestrzeni, w której seniorzy będą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, a także w dialogu międzypokoleniowym, który przyczyni się do lepszego zrozumienia i współpracy pomiędzy pokoleniami. W ramach tego celu miasto Chojnice

podejmie działania mające na celu promowanie współpracy i wspólnych inicjatyw między seniorami a młodszymi pokoleniami, takie jak wspólne projekty edukacyjne, kulturalne, wolontariackie czy artystyczne. Celem jest, by seniorzy nie byli postrzegani wyłącznie przez pryzmat wieku, ale jako aktywni uczestnicy wspólnoty, którzy wnoszą unikalne doświadczenia i wiedzę. Dodatkowo, szczególną uwagę poświęci się poprawie dostępności przestrzeni publicznych oraz transportu, eliminując bariery architektoniczne, które mogą ograniczać mobilność osób starszych. Ważnym elementem będzie także dostosowanie infrastruktury transportowej do potrzeb seniorów, poprzez zwiększenie dostępności przystanków, wprowadzenie bezpieczniejszych tras i zapewnienie łatwego dostępu do komunikacji miejskiej. W efekcie, seniorzy zyskają możliwość pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym oraz lepszy dostęp do przestrzeni miejskiej, co przełoży się na jakość ich codziennego życia.

Rycina 4.2. Cele szczegółowe w ramach celu strategicznego 1. Zwiększenie aktywności seniorów we wszystkich aspektach życia społecznego, kulturalnego i fizycznego

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla seniorów

Z danych uzyskanych z ankiety wynika, że seniorzy w Chojnicach są aktywni w poszukiwaniu różnych form spędzania wolnego czasu, przy czym duża część z nich wskazuje na aktywności związane z kulturą i edukacją jako istotny element swojej codzienności. W odpowiedziach na pytanie o formy spędzania wolnego czasu, aż 67% respondentów zadeklarowało, że czyta książki i prasę, co wskazuje na dużą chęć do poszukiwania wiedzy. Z kolei 56% wskazało na udział w wydarzeniach kulturalnych, takich jak koncerty czy wystawy, co sugeruje, że seniorzy są zainteresowani bardziej aktywnym uczestnictwem w życiu kulturalnym miasta. Mimo tego, jednocześnie aż 34% seniorów wskazało na ograniczony dostęp do takich wydarzeń, co może wynikać z braku dedykowanej oferty lub trudności w dotarciu na wydarzenia z uwagi na bariery transportowe czy fizyczne. Dodatkowo, seniorzy wykazali dużą chęć do angażowania się w różne formy aktywności edukacyjnej (np. Uniwersytet Trzeciego Wieku), zarówno w zakresie zdobywania nowych umiejętności, jak i rozwijania pasji. Potwierdzają to odpowiedzi dotyczące uczestnictwa w warsztatach, klubach seniora czy innych formach aktywizacji intelektualnej. Jednak 20% z badanych wskazało, że w Chojnicach brakuje ofert edukacyjnych skierowanych specjalnie do osób starszych, co wskazuje na potencjalne obszary do rozwoju. Dlatego konieczne jest stworzenie systematycznej, zróżnicowanej oferty, obejmującej zarówno wydarzenia kulturalne, jak i edukacyjne, które będą odpowiadały na zainteresowania i potrzeby seniorów, zapewniając im łatwy dostęp do tego rodzaju aktywności. Dodatkowo, kluczowym elementem rozwoju oferty jest uwzględnienie integracji międzypokoleniowej, co umożliwi nie tylko aktywizację seniorów, ale także poprawi ich relacje z młodszymi pokoleniami.

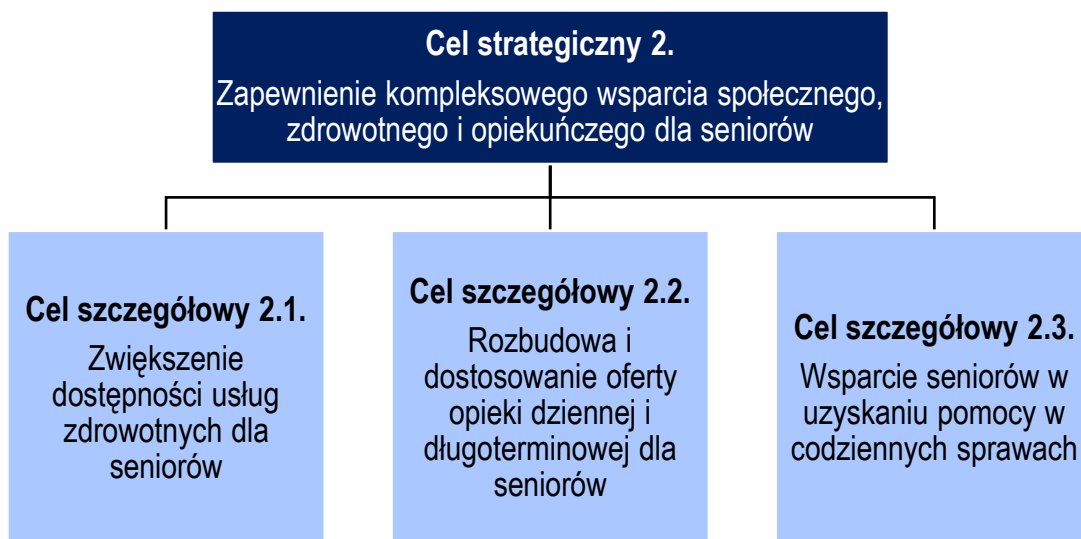
Cel szczegółowy 1.2. Wzmacnianie aktywności fizycznej seniorów

Wyniki ankiety wskazują, że seniorzy w Chojnicach wykazują chęć aktywności fizycznej, jednak często napotykają na bariery, które ograniczają ich uczestnictwo w tego typu zajęciach. Z danych wynika, że 29% seniorów uczestniczy w zajęciach

sportowo-rekreacyjnych, co świadczy o ich zainteresowaniu aktywnością fizyczną, ale także o istniejącej potrzebie dalszego rozwoju oferty w tym zakresie. Warto zauważyć, że wśród innych form spędzania wolnego czasu seniorzy często wskazują na takie aktywności jak spacer, jazda rowerem, czy korzystanie z kijków *Nordic Walking*, co pokazuje, że mają oni potencjał do zaangażowania się w aktywności, które są dostosowane do ich możliwości fizycznych. Z drugiej strony, 20% seniorów wskazało, że w Chojnicach brakuje odpowiednich miejsc i infrastruktury do uprawiania sportu, zwłaszcza w zakresie rekreacji fizycznej. W odpowiedziach pojawiły się także sugestie o konieczności dostosowania przestrzeni miejskiej (np. budowa nowych ścieżek rowerowych, utworzenie stref do ćwiczeń na świeżym powietrzu) oraz o oferowanie różnorodnych zajęć sportowych dostosowanych do różnych poziomów sprawności fizycznej, w tym także takich, które łączą ruch z integracją międzypokoleniową. Problemem jest również ograniczona dostępność obiektów sportowych i rekreacyjnych w mieście, które są dostosowane do potrzeb osób starszych. Dzięki stworzeniu oferty zajęć fizycznych oraz poprawie dostępności do obiektów sportowych, miasto Chojnice może wspierać seniorów w aktywności fizycznej, co przyczyni się do poprawy ich kondycji zdrowotnej i jakości życia. Aktywność fizyczna jest bowiem jednym z kluczowych elementów zdrowego starzenia się i zapobiegania problemom zdrowotnym, takim jak choroby układu krążenia, osteoporoza czy depresja.

Cel szczegółowy 1.3. Zwiększenie roli seniorów w życiu społecznym i podejmowaniu decyzji publicznych

Z danych zebranych podczas ankiety przeprowadzonej wśród seniorów w Chojnicach wynika, że seniorzy coraz częściej wyrażają chęć aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym i podejmowaniu decyzji dotyczących ich codziennego życia. Większość respondentów uznaje za istotne, aby ich głos był słyszalny w sprawach, które mają bezpośredni wpływ na jakość ich życia, takich jak dostępność usług publicznych, transportu, infrastruktury miejskiej, polityki zdrowotnej oraz programów kulturalnych. Seniorzy wyrażają przekonanie, że ich doświadczenie życiowe, wiedza i perspektywa mogą stanowić cenny wkład w procesy decyzyjne na poziomie lokalnym. W szczególności, zauważalna jest potrzeba większego uwzględniania głosu osób starszych przy planowaniu działań miasta oraz w konsultacjach społecznych. Ankieta pokazała również, że seniorzy chcieliby mieć więcej okazji do wpływania na decyzje w kwestiach związanych z bezpieczeństwem, dostępnością infrastruktury, a także organizowaniem wydarzeń kulturalnych i integracyjnych. Większość z nich uważa, że integracja międzypokoleniowa oraz aktywizacja obywatelska mogą przyczynić się do poprawy jakości życia w mieście i wzmocnienia roli seniorów w społeczności lokalnej. Z tych powodów, celem projektu jest zwiększenie roli seniorów w podejmowaniu decyzji publicznych, poprzez stworzenie formalnych struktur konsultacyjnych (np. Chojnicka Rada Seniorów), organizowanie spotkań i warsztatów konsultacyjnych, a także zapewnienie realnego wpływu seniorów na decyzje podejmowane przez władze lokalne. Dzięki temu projektowi, seniorzy staną się pełnoprawnymi uczestnikami życia społecznego miasta, co wzmocni ich poczucie bezpieczeństwa, integracji i aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2.1. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla seniorów

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród seniorów w Chojnicach wskazują jednoznacznie, że dostępność do usług zdrowotnych stanowi jeden z kluczowych obszarów, który wymaga poprawy. Wielu seniorów boryka się z problemami, które wynikają z opóźnień w dostępie do specjalistów, utrudnionym dostępem do opieki rehabilitacyjnej oraz brakiem odpowiednich usług medycznych w ich najbliższym otoczeniu. Z wyników ankiety wynika, że spora część respondentów uznaje długie kolejki do lekarzy specjalistów oraz brak specjalistów geriatrów za jedno z głównych wyzwań związanych z dostępnością opieki zdrowotnej. Problem dotyczy nie tylko konsultacji, ale także terminów zabiegów czy diagnostyki, co w przypadku seniorów może prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia. Długie oczekiwanie na wizytę może też wpłynąć na pogorszenie jakości życia seniorów, którzy w tej grupie wiekowej często borykają się z przewlekłymi chorobami wymagającymi regularnej opieki. Wyniki badania pokazują również, że spora część badanych wskazała na problemy z dostępem do rehabilitacji. Kolejnym poważnym wyzwaniem, wskazywanym przez seniorów, jest niedostateczna liczba wizyt domowych. Dla wielu seniorów, zwłaszcza tych z ograniczoną mobilnością, wizyty w placówkach zdrowotnych są dużym wyzwaniem, a dostęp do wizyty domowej pozwala im na szybkie i wygodne skorzystanie z pomocy medycznej.

Cel szczegółowy 2.2. Rozbudowa i dostosowanie oferty pomocy dziennej i długoterminowej dla seniorów

Wyniki badania ankietowego wskazują, że dostępność odpowiednich form pomocy, zarówno dziennej, jak i długoterminowej, stanowi jeden z głównych obszarów, w którym seniorzy dostrzegają konieczność poprawy. W szczególności, starsze osoby w mieście wskazują na potrzebę zwiększenia liczby placówek oferujących tego typu wsparcie, a także na potrzebę dostosowania infrastruktury do rosnącej liczby osób wymagających pomocy. Z wyników ankiety wynika, że spora część respondentów uznaje brak wystarczającej liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego za jedno z większych wyzwań. Wielu seniorów w Chojnicach, zwłaszcza tych z ograniczoną sprawnością fizyczną, potrzebuje stałej pomocy, ale niekoniecznie wymaga hospitalizacji czy całodobowej opieki. Istnieje zatem silne zapotrzebowanie na placówki, które oferują pomoc dzienną, umożliwiające seniorom pozostanie w domu, a jednocześnie zapewniające im odpowiednią pomoc i wsparcie w ciągu dnia. Kolejną istotną kwestią jest wzrost zapotrzebowania na długoterminową opiekę instytucjonalną, który dotyczy zwłaszcza osób starszych z przewlekłymi chorobami, osłabionymi siłami vitalnymi lub z demencją. Część seniorów potrzebuje dostępu do placówek, które oferują całodobową opiekę i możliwość długoterminowego pobytu. Wzrost liczby seniorów w wieku 75+ i 80+ oraz wydłużający się średni czas życia powodują, że potrzeba takich usług będzie tylko rosła. Zwiększenie liczby takich placówek (z udziałem podmiotów rządowych i samorządowych wyższego szczebla), jak domy pomocy społecznej, hospicja czy specjalistyczne ośrodki, stało się koniecznością.

Cel szczegółowy 2.3. Wsparcie seniorów w uzyskaniu pomocy w codziennych sprawach

Istnieje potrzeba wsparcia seniorów w codziennych czynnościach, które często stają się trudniejsze z wiekiem. Część respondentów badania ankietowego zadeklarowało, że choć są w stanie samodzielnie wykonywać codzienne zadania, to w wielu przypadkach potrzebują pomocy, zwłaszcza w kwestiach związanych z załatwianiem spraw urzędowych, zakupami, czy organizowaniem transportu. Wielu seniorów z Chojnic odczuwa ograniczenia związane z trudnościami w poruszaniu się lub zarządzaniu czasem, co wpływa na ich codzienne funkcjonowanie. Odpowiedzi na pytanie o pomoc w codziennych sprawach ujawniają, że potrzebne są programy i usługi, które pozwolą na lepszą organizację życia codziennego seniorów, szczególnie tych, którzy nie mają bliskich lub nie mogą liczyć na wsparcie w najbliższym otoczeniu. W związku z tym, w celu poprawy jakości życia osób starszych, konieczne jest rozwijanie form pomocy w zakresie codziennych czynności. Propozycje takie jak pomoc w załatwianiu spraw administracyjnych, wsparcie przy robieniu zakupów, pomoc w organizowaniu transportu czy pomoc w korzystaniu z nowych technologii, są kluczowe, by seniorzy czuli się bardziej niezależni i uczestniczyli w życiu społecznym na równych prawach z innymi obywatelami.

Cel szczegółowy 3.1. Poprawa dostępności transportu publicznego dla seniorów

Dostępność transportu publicznego jest jednym z obszarów wymagających poprawy z perspektywy seniorów w Chojnicach. Respondenci wskazali, że mają niekiedy trudności z korzystaniem z transportu publicznego, zwracając uwagę na zbyt małą liczbę przystanków w pobliżu ich miejsca zamieszkania, rzadką częstotliwość kursowania autobusów, a także niedostosowanie pojazdów do potrzeb osób starszych, w tym brak odpowiednich udogodnień, takich jak niskopodłogowe autobusy, czy przestronniejsze wnętrza ułatwiające poruszanie się. Ponadto, zmniejszona dostępność transportu publicznego ogranicza mobilność seniorów, co negatywnie wpływa na ich aktywność społeczną, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych czy codzienne załatwianie spraw. Problem ten dotyczy szczególnie seniorów zamieszkujących peryferyjne części miasta, gdzie komunikacja publiczna jest ograniczona. Dodatkowo, część badanych seniorów sugerowało w ankiecie, że miasto mogłoby wprowadzić darmowe przejazdy dla seniorów, co znacznie zwiększyłoby ich mobilność i umożliwiło większy dostęp do różnych form wsparcia, edukacji oraz oferty kulturalnej. Takie rozwiązanie zwiększyłoby poczucie niezależności i samodzielności seniorów, a także pozwoliłoby im na częstsze uczestnictwo w życiu społecznym, zmniejszając poczucie izolacji. Z tego względu poprawa dostępności transportu publicznego stanowi jeden z kluczowych elementów polityki senioralnej w Chojnicach, odpowiadając na zgłaszane przez seniorów potrzeby.

Cel szczegółowy 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych poprzez likwidację barier architektonicznych

Seniorzy wskazują również na istotne problemy związane z barierami architektonicznymi, które ograniczają mobilność osób starszych i ich dostęp do przestrzeni publicznych. Wśród nich są trudności związane z poruszaniem się po chodnikach, schodach, czy wchodzeniem do budynków użyteczności publicznej, które nie są dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością ruchową. Często wymieniane są: mała liczba ławek i miejsc odpoczynku wzdłuż ciągów szczególnie uczęszczanych przez seniorów, zbyt wysokie krawężniki, brak pochylni, wąskie przejścia czy nieprzystosowane toalety, które uniemożliwiają komfortowe poruszanie się seniorom z problemami zdrowotnymi, w tym osobom korzystającym z wózków inwalidzkich lub balkonów. Dodatkowo, część ankietowanych podkreśliło, że brak odpowiednich udogodnień w przestrzeni publicznej ogranicza ich samodzielność oraz zmniejsza aktywność społeczną, powodując poczucie wykluczenia. Wskazano również na potrzebę zwiększenia liczby ławek w przestrzeniach publicznych, które umożliwiłyby odpoczynek w trakcie spacerów po mieście. Wyniki te jednoznacznie wskazują na konieczność podjęcia działań mających na celu dostosowanie infrastruktury miejskiej do potrzeb seniorów, aby zapewnić im pełną dostępność do usług publicznych, wydarzeń kulturalnych i aktywności społecznych. Likwidacja barier architektonicznych nie tylko poprawiłaby komfort życia seniorów, ale także przyczyniłaby się do ich większej integracji z resztą społeczeństwa oraz aktywnego uczestnictwa w życiu miasta.

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój przestrzeni międzypokoleniowych do spotkań i działań integracyjnych

Przeprowadzone badania pokazywały rosnącą potrzebę wspierania integracji międzypokoleniowej, która jest kluczowym elementem aktywnego i zdrowego życia seniorów. Część respondentów wyraziła potrzebę większej liczby miejsc, które umożliwiłyby zarówno spotkania towarzyskie, jak i realizację wspólnych działań (także z osobami młodszymi). Integracja z młodszym pokoleniem może mieć pozytywny wpływ na poczucie przynależności seniorów, poprawę jakości życia oraz zmniejszenie ryzyka samotności. W szczególności, osoby starsze wskazują na konieczność tworzenia przestrzeni, które będą sprzyjały wymianie doświadczeń, wspólnym inicjatywom i wzmocnieniu więzi międzypokoleniowych. Ankietowani deklaruwali brak odpowiednich przestrzeni do integracji społecznej (w tym międzypokoleniowej), takich jak kluby seniora, centra kulturalne czy miejsca wspólnych działań, ogranicza ich aktywność społeczną. Seniorzy wyrażają chęć uczestniczenia w zajęciach edukacyjnych, artystycznych, rekreacyjnych, które odbywałyby się w towarzystwie osób z różnych grup wiekowych. Co więcej, badanie ujawniło, że spotkania międzypokoleniowe mogą stanowić także przestrzeń dla wymiany wiedzy, umiejętności oraz doświadczeń zawodowych, co pozytywnie wpływa na poczucie wartości osób starszych. Stworzenie odpowiednich przestrzeni międzypokoleniowych przyczyniłoby się nie tylko do integracji społecznej, ale także do zmniejszenia barier międzypokoleniowych i kulturowych, wspierając budowanie silniejszych więzi społecznych w całej wspólnocie lokalnej.

5. Projekty strategiczne

Projekt strategiczny 1. „Chojnicka Rada Seniorów – głos seniorów w decyzjach miasta”

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród seniorów w Chojnicach wskazują na rosnące oczekiwania tej grupy względem większej aktywności w procesach decyzyjnych miasta. Seniorzy wyrazili chęć większego udziału w życiu publicznym oraz w kreowaniu polityki senioralnej, w tym dotyczącej zdrowia, transportu, usług społecznych oraz aktywności kulturalnej. Ponadto, seniorzy w Chojnicach wskazali na potrzebę większego uwzględniania ich opinii w kwestiach dotyczących ich komfortu życia, jak na przykład dostępność transportu publicznego, dostępność usług medycznych, czy poprawa infrastruktury miejskiej (np. w zakresie likwidacji barier architektonicznych). Powołanie Rady Seniorów odpowiada na te potrzeby, tworząc stałą i formalną platformę dialogu między seniorami a władzami miasta, zapewniając im możliwość aktywnego udziału w decyzjach, które bezpośrednio wpływają na ich życie. Rada Seniorów stanie się pomostem między grupą seniorów a administracją publiczną, gwarantując, że głos seniorów będzie słyszalny i uwzględniany w procesach planowania i realizacji polityki miejskiej.

Projekt „Chojnicka Rada Seniorów – Głos Seniorów w Decyzjach Miasta” ma na celu stworzenie formalnej struktury, która umożliwi seniorom aktywny udział w procesach decyzyjnych miasta. Celem jest powołanie rady, której członkowie będą reprezentować interesy osób starszych i wpływać na podejmowane w mieście decyzje dotyczące polityki senioralnej, spraw społecznych, infrastrukturalnych, zdrowotnych i kulturalnych. Rada Seniorów będzie mieć charakter doradczy i konsultacyjny, ale także będzie pełnił funkcję reprezentacyjną, dbając o to, aby głos seniorów był słyszalny na wszystkich szczeblach władzy lokalnej. Projekt ten ma także na celu wzmacnianie roli seniorów w życiu publicznym oraz promowanie ich aktywności obywatelskiej.

Realizowane cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1.3. Zwiększenie roli seniorów w życiu społecznym i podejmowaniu decyzji publicznych

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Powstanie Chojnickiej Rady Seniorów
- Liczba członków Chojnickiej Rady Seniorów
- Liczba inicjatyw pozytywnie zaopiniowanych przez Chojnicką Radę Seniorów
- Liczba zrealizowanych spotkań Chojnickiej Rady Seniorów z władzami miasta
- Liczba działań proponowanych władzom miasta przez Chojnicką Radę Seniorów

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
x	x	x	x	x	x

Podmioty zaangażowane w realizację:

Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje senioralne

Projekt strategiczny 2. „Chojnicka Karta Seniora – więcej przywilejów, więcej korzyści”

Projekt „Chojnicka Karta Seniora” odpowiada na potrzeby i oczekiwania seniorów w Chojnicach, które zostały zidentyfikowane podczas przeprowadzonych konsultacji oraz na podstawie wyników ankiety. Seniorzy wyrazili chęć uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych, korzystania z dostępnych usług medycznych oraz zniżek w różnych punktach miasta. Karta Seniora jest rozwiązaniem, które zapewnia im łatwiejszy dostęp do szerokiej oferty, motywując ich do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i zdrowotnym. Z danych pochodzących z ankiety wynika, że seniorzy oczekują większej dostępności do wydarzeń kulturalnych (56% wskazało ten aspekt jako istotny) oraz preferencji w transporcie publicznym i usługach medycznych (około 60% odpowiedzi). Projekt odpowiada na te potrzeby, oferując konkretne przywileje i ułatwienia, które poprawiają jakość życia seniorów w Chojnicach, a także pomagają w integracji tej grupy z resztą społeczności miejskiej.

Projekt „Chojnicka Karta Seniora – Więcej Przywilejów, Więcej Korzyści” ma na celu stworzenie systemu wsparcia seniorów poprzez wdrożenie zapisów Uchwały NR XV/195/20 Rady Miejskiej w Chojnicach z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu „Chojnicka Karta Seniora”. Karta zapewni dostęp do ulg, zniżek i preferencji w różnych obszarach życia codziennego. Karta Seniora będzie oferować mieszkańcom Chojnic w wieku 60+ szereg przywilejów i ułatwień, które zwiększą ich aktywność społeczną, kulturalną oraz ułatwią korzystanie z usług publicznych i komercyjnych. W ramach tego projektu seniorzy zyskają dostęp do zniżek w lokalnych instytucjach kultury, usługach zdrowotnych, transporcie publicznym, obiektach sportowych, sklepach oraz na wydarzeniach miejskich.

Realizowane cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla seniorów

Cel szczegółowy 1.2. Wzmacnianie aktywności fizycznej seniorów

Cel szczegółowy 1.3. Zwiększenie roli seniorów w życiu społecznym i podejmowaniu decyzji publicznych

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Uruchomienie Chojnickiej Karty Seniora
- Liczba wydanych kart seniora
- Liczba instytucji oferujących zniżki
- Liczba aktywności i wydarzeń zorganizowanych dla posiadaczy Chojnickiej Karty Seniora
- Stopień zadowolenia seniorów z korzystania z Chojnickiej Karty Seniora

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
x	x	x	x	x	x

Podmioty zaangażowane w realizację:

Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Chojnicka Rada Seniorów, spółki miejskie i instytucje kultury

Projekt strategiczny 3. „Seniorzy z kulturą” – rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej”

Projekt „Seniorzy z Kulturą” ma na celu stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i edukacyjnej skierowanej do seniorów, która umożliwi im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym oraz rozwój osobisty i intelektualny. Celem jest zaspokojenie potrzeb seniorów w zakresie dostępu do wydarzeń kulturalnych, warsztatów edukacyjnych, a także możliwości rozwijania pasji i zainteresowań w przyjaznym środowisku. W realizację tego projektu zaangażowane będą kluczowe instytucje kultury i edukacji w Chojnicach, takie jak Chojnickie Centrum Kultury (ChCK), Miejska Biblioteka Publiczna (MBP) oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW). Chojnickie Centrum Kultury będzie kontynuować i rozszerzać swoje działania skierowane do seniorów, oferując regularne warsztaty, koncerty, spektakle teatralne, wystawy i wydarzenia tematyczne. Dodatkowo, w ramach projektu, zaplanowane zostaną specjalne cykle spotkań, których celem będzie zwiększenie dostępności kultury dla osób starszych, w tym organizowanie wydarzeń w godzinach dogodnych dla seniorów oraz zniżek i promocji na bilety dla posiadaczy Chojnickiej Karty Seniora. Miejska Biblioteka Publiczna w Chojnicach, jako ośrodek wiedzy i kultury, włączy się w projekt poprzez organizowanie zajęć edukacyjnych, kursów komputerowych, warsztatów pisarskich, literackich, a także cykli wykładów z różnych dziedzin (historia, literatura, nauki społeczne). Dodatkowo, w bibliotece będą organizowane spotkania z autorami książek oraz wydarzenia promujące czytelnictwo wśród seniorów. Z kolei Uniwersytet Trzeciego Wieku, jako przestrzeń edukacji formalnej dla seniorów, będzie odgrywał kluczową rolę w rozwoju intelektualnym osób starszych. Projekt zakłada kontynuację i rozszerzenie oferty UTW. Programy edukacyjne będą dostosowane do potrzeb seniorów, uwzględniając ich możliwości intelektualne oraz preferencje w zakresie tematów.

Realizowane cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla seniorów

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój przestrzeni międzypokoleniowych do spotkań i działań integracyjnych

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych organizowanych przez ChCK, MBP i UTW
- Liczba nowych kursów i warsztatów uruchomionych w ramach projektu
- Poziom satysfakcji uczestników z oferty kulturalnej i edukacyjnej, mierzony poprzez ankiety i badania opinii

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
X	X	X	X	X	X

Podmioty zaangażowane w realizację:

Chojnickie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Urząd Miejski, organizacje senioralne

Projekt strategiczny 4. „Chojnice bez barier – przestrzeń dostępna dla każdego”

Projekt „Chojnice bez barier” ma na celu stworzenie bardziej przyjaznego, dostępnego i bezpiecznego środowiska miejskiego dla seniorów oraz osób z ograniczoną mobilnością. Główne działania w ramach tego projektu obejmować będą likwidację barier architektonicznych, lokalizację nowych ławek w przestrzeni publicznej oraz poprawę dostępności transportu publicznego. Projekt ten odpowiada na bezpośrednie potrzeby seniorów, którzy w badaniach wskazali na trudności związane z poruszaniem się po mieście oraz z dostępem do przestrzeni publicznych i transportu miejskiego. Celem jest stworzenie w Chojnicach miasta, które jest przyjazne, dostępne i komfortowe dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od wieku czy stanu zdrowia. W projekcie zakłada się w pierwszej kolejności szczegółową inwentaryzację potrzeb i kierunków zmian przestrzeni publicznych i modyfikacji w zakresie funkcjonowania transportu publicznego. Dokonana inwentaryzacja będzie punktem wyjścia do określenia zakresu i etapów realizacji działań związanych z: likwidacją barier architektonicznych, lokalizacją nowych ławek i miejsc odpoczynku (szczególnie w pobliżu przystanków autobusowych i punktów komunikacyjnych oraz miejsc często uczęszczanych przez seniorów), poprawą dostępności transportu publicznego i zwiększeniem częstotliwości kursowania autobusów w godzinach, kiedy seniorzy często korzystają z transportu.

Realizowane cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 3.1. Poprawa dostępności transportu publicznego dla seniorów

Cel szczegółowy 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych poprzez likwidację barier architektonicznych

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Wykonanie inwentaryzacji potrzeb w zakresie zmian w przestrzeni publicznej i w funkcjonowaniu transportu
- Liczba usuniętych barier architektonicznych w przestrzeni miejskiej
- Liczba nowych ławek zainstalowanych w przestrzeni publicznej
- Zwiększenie liczby pasażerów seniorów korzystających z transportu publicznego

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
	X	X	X	X	X

Podmioty zaangażowane w realizację:

Urząd Miejski, Miejski Zakład Komunikacji w Chojnicach, Architekt Miejski, Chojnicka Rada Seniorów

Projekt strategiczny 5. „Seniorzy razem – granty dla organizacji senioralnych”

Projekt „Seniorzy Razem” ma na celu wsparcie aktywności organizacji senioralnych działających na terenie Chojnic poprzez uruchomienie systemu grantów. Celem jest umożliwienie tym organizacjom realizacji różnorodnych inicjatyw, które będą

odpowiadały na potrzeby seniorów w zakresie aktywizacji społecznej, kulturalnej, edukacyjnej oraz zdrowotnej. Dzięki temu projektowi organizacje senioralne zyskają wsparcie finansowe na realizację swoich działań, które będą miały na celu poprawę jakości życia seniorów w mieście oraz zwiększenie ich zaangażowania w życie społeczne. Inicjatywy te będą szczególnie istotne w kontekście dążenia do zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb seniorów w Chojnicach. Projekt zakłada wydzielenie z ogólnej kwoty przeznaczonej dla organizacji pozarządowych sumy przeznaczonej na działania skierowane do seniorów, dotyczących m.in.: aktywności fizycznej i sportowej seniorów, wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych, organizowania zajęć rozwijających pasje i zainteresowania, projektów zdrowotnych i profilaktycznych, inicjatywy wspierających mobilność i dostępność. Projekt będzie stwarzać przestrzeń do współpracy pomiędzy organizacjami senioralnymi, lokalnymi instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz samorządem. Dzięki temu możliwe będzie tworzenie nowych, międzyorganizacyjnych projektów, które będą miały na celu zintegrowanie różnych środowisk oraz wypracowanie wspólnych rozwiązań w obszarze polityki senioralnej.

Realizowane cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1.1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla seniorów
- Cel szczegółowy 1.2. Wzmacnianie aktywności fizycznej seniorów
- Cel szczegółowy 2.3. Wsparcie seniorów w uzyskaniu pomocy w codziennych sprawach
- Cel szczegółowy 3.3. Rozwój przestrzeni międzypokoleniowych do spotkań i działań integracyjnych

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Liczba przyznanych grantów na działania senioralne
- Liczba zrealizowanych projektów przez organizacje senioralne
- Liczba osób zaangażowanych w realizację projektów (seniorów, wolontariuszy, liderów)

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
	X	X	X	X	X

Podmioty zaangażowane w realizację:

Urząd Miejski, Chojnicka Rada Seniorów, organizacje senioralne

Projekt strategiczny 6. „Pomoc dzienna dla seniorów – kontynuacja i rozwój usług społecznych”

Projekt „Pomoc Dzienna dla Seniorów” ma na celu rozszerzenie i udoskonalenie oferty Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) w zakresie pomocy dziennej dla seniorów w Chojnicach. Celem projektu jest zapewnienie seniorom dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych w formie dziennej pomocy, które odpowiadają na ich zróżnicowane potrzeby zdrowotne, emocjonalne, społeczne i aktywizacyjne. Projekt będzie także dążył do rozwoju oferty, w tym poszerzenia dostępnych usług, utworzenia nowych miejsc w placówkach dziennego pobytu oraz zapewnienia wsparcia w zakresie rehabilitacji i terapii zajęciowej. Zakłada się (w miarę możliwości budżetowych) rozszerzenie działalności placówek dziennego pobytu dla seniorów oraz stworzenie nowych punktów pomocy dziennej w różnych częściach miasta. Miejsce wsparcia dziennego będzie oferować seniorom przestrzeń do aktywności, rehabilitacji, spotkań z rówieśnikami, wsparcia psychologicznego oraz dostępu do usług socjalnych. Celem jest także stworzenie takich warunków, które umożliwią seniorom poprawę jakości życia i zapobieganie izolacji społecznej. Projekt przewiduje także organizowanie spotkań informacyjnych i szkoleń dla rodzin seniorów korzystających z pomocy dziennej, aby wspierać ich w opiece nad bliskimi oraz włączając ich w działania placówek opiekuńczych. Dodatkowo, w projekcie zostanie uwzględniona rola wolontariuszy, którzy będą mogli pomóc w organizowaniu zajęć, wyjść i spotkań towarzyskich, co przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej seniorów.

Realizowane cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1.2. Wzmacnianie aktywności fizycznej seniorów
- Cel szczegółowy 2.2. Rozbudowa i dostosowanie oferty pomocy dziennej i długoterminowej dla seniorów

Cel szczegółowy 2.3. Wsparcie seniorów w uzyskaniu pomocy w codziennych sprawach

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Liczba miejsc w placówkach dziennego pobytu
- Liczba seniorów objętych pomocą
- Liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych i terapeutycznych
- Liczba osób zaangażowanych w proces pomocy senioralnej

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
x	x	x	x	x	x

Podmioty zaangażowane w realizację:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Chojnicka Rada Seniorów, organizacje senioralne

Projekt strategiczny 7. „Seniorzy w ruchu – aktywność fizyczna, sport i rekreacja dla seniorów”

Projekt „Seniorzy w Ruchu” ma na celu promowanie aktywności fizycznej, sportowej i rekreacyjnej wśród seniorów w Chojnicach poprzez stworzenie dostosowanej oferty sportowo-rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury umożliwiającej regularną aktywność. Celem projektu jest nie tylko poprawa kondycji fizycznej seniorów, ale także przeciwdziałanie ich izolacji społecznej, poprawa zdrowia psychicznego oraz integracja międzypokoleniowa poprzez wspólne zajęcia. Projekt będzie obejmował różne formy aktywności – od sportów rekreacyjnych po specjalistyczne programy rehabilitacyjne i zdrowotne. Dodatkowo, projekt zakłada organizację corocznego Dnia Seniora, który stanie się ważnym wydarzeniem w kalendarzu aktywności seniorów w mieście, łączącym sport, rekreację, kulturę i społeczną integrację. Projekt obejmuje wspieranie organizacji cyklicznych zajęć sportowych, takich jak gimnastyka rehabilitacyjna, nordic walking, joga, pilates, taniec czy fitness. Zajęcia będą dostosowane do różnych poziomów sprawności fizycznej, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb seniorów, w tym osób z ograniczoną mobilnością. Programy będą odbywać się zarówno w salach sportowych, jak i w przestrzeni publicznej (np. parki, ścieżki rowerowe). Zakłada się także tworzenie stref rekreacyjnych i sportowych dostosowanych do potrzeb seniorów: W ramach projektu przewiduje się budowę nowych stref rekreacyjnych oraz modernizację istniejących, które będą dostosowane do potrzeb seniorów. Ponadto, planuje się organizację corocznego Dnia Seniora, który będzie formą integracji przez sport, rekreację i kulturę: Dzień ten będzie okazją do wspólnych aktywności, takich jak turnieje sportowe, zawody rekreacyjne, wycieczki, warsztaty zdrowotne, oraz spotkania międzypokoleniowe. Będzie to także platforma do integracji seniorów z młodszymi pokoleniami, a także z różnymi organizacjami i instytucjami lokalnymi. Dzień Seniora będzie mieć na celu nie tylko promocję zdrowego trybu życia, ale także pokazanie, jak wiele seniorzy wnoszą w życie społeczne miasta.

Realizowane cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla seniorów

Cel szczegółowy 1.2. Wzmacnianie aktywności fizycznej seniorów

Cel szczegółowy 1.3. Zwiększenie roli seniorów w życiu społecznym i podejmowaniu decyzji publicznych

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój przestrzeni międzypokoleniowych do spotkań i działań integracyjnych

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Liczba seniorów uczestniczących w programach sportowych i rekreacyjnych
- Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych dla seniorów
- Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc do ćwiczeń (np. mini siłownie, ścieżki spacerowe)
- Liczba osób korzystających z programu dofinansowania zajęć sportowych
- Liczba uczestników corocznego Dnia Seniora

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
X	X	X	X	X	X

Podmioty zaangażowane w realizację:

Urząd Miejski, Chojnicka Rada Seniorów, organizacje senioralne

Projekt strategiczny 8. „Zdrowie seniorów – dostęp do ochrony zdrowia i form opieki całodobowej”

Projekt „Zdrowie seniorów” ma na celu poprawę dostępu seniorów do usług zdrowotnych, w tym lekarzy specjalistów oraz rozwój oferty pomocy długoterminowej poprzez wsparcie instytucji, które zapewniają całodobową opiekę seniorom wymagającym stałej opieki. Ze względu na ograniczone kompetencje samorządu w zakresie organizowania bezpośrednio usług zdrowotnych, projekt zakłada współpracę z instytucjami publicznymi i prywatnymi w celu poprawy dostępu do usług zdrowotnych oraz stacjonarnych domów pobytu dla seniorów. Projekt zakłada: (1) Wspieranie rozwoju sieci placówek zdrowotnych dla seniorów (zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla seniorów, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów, np. kardiologów, geriatry, ortopedów, pulmonologów), (2) Poprawę dostępności do usług medycznych w trybie ambulatoryjnym i domowym (samorząd będzie współpracował z lokalnymi ośrodkami zdrowia, klinikami i organizacjami pozarządowymi w celu pomocy seniorom w zakresie wizyt lekarskich w domach), (3) Stworzenie systemu informacji o dostępnych usługach zdrowotnych, (4) Wsparcie rozwoju stacjonarnych domów opieki długoterminowej (w Chojnicach, podobnie jak w innych miastach, rośnie zapotrzebowanie na całodobową opiekę nad seniorami, którzy nie mogą funkcjonować samodzielnie; w ramach projektu, miasto będzie współpracować z organizacjami i placówkami, które prowadzą domy pomocy, w celu wspierania rozwoju takich placówek na terenie miasta, zarówno publicznych, jak i prywatnych).

Realizowane cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 2.1. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla seniorów

Cel szczegółowy 2.2. Rozbudowa i dostosowanie oferty pomocy dziennej i długoterminowej dla seniorów

Wskaźniki pomiaru osiągnięcia celów projektu:

- Liczba nowych usług zdrowotnych, w tym specjalistycznych, dostępnych dla seniorów
- Liczba seniorów korzystających z usług telemedycznych oraz wizyt domowych
- Liczba nowych miejsc pomocy długoterminowej (publicznych i prywatnych) w regionie
- Liczba osób, które skorzystały z pomocy w zakresie informacji o dostępnych usługach zdrowotnych

Okres realizacji projektu:

2025	2026	2027	2028	2029	2030
X	X	X	X	X	X

Podmioty zaangażowane w realizację:

Podmioty z sektora opieki medycznej i ochrony zdrowia, stacjonarne placówki pomocy społecznej

6. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

W ramach realizacji Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030 kluczowe znaczenie będzie miała współpraca z różnymi podmiotami administracji publicznej na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz lokalnym. Oczekuje się, że instytucje publiczne o zasięgu ponadlokalnym, takie jak administracja rządowa, samorządowa na szczeblu regionalnym i powiatowym, instytucje zdrowotne, organizacje społeczne będą aktywnie wspierać miasto w realizacji zamierzonych celów polityki senioralnej, w szczególności w następujących obszarach: Miasto Chojnice oczekuje wsparcia od instytucji rządowych, takich jak Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) oraz Wojewódzki Oddział NFZ, w zakresie zwiększenia dostępności i jakości usług zdrowotnych dla seniorów. Szczególnym oczekiwaniem jest zwiększenie liczby usług specjalistycznych dedykowanych seniorom, w tym geriatrici, rehabilitacji oraz opieki paliatywnej, a także ułatwienie dostępu do poradni specjalistycznych i badań diagnostycznych w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia. Miasto liczy również na wsparcie w zakresie finansowania oraz rozwoju infrastruktury opieki długoterminowej, zwłaszcza w kontekście domów pomocy stacjonarnej i dziennej.

Miasto będzie poszukiwać współpracy z instytucjami edukacyjnymi, takimi jak Ministerstwo Edukacji i Nauki, Wojewódzkie Kuratoria Oświaty, a także z uczelniami wyższymi, które mogą wspierać rozwój programów edukacyjnych dla seniorów. Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, organizacjami senioralnymi i jednostkami edukacyjnymi będzie miała na celu nie tylko rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej, ale także wzmacnianie aktywności fizycznej oraz promowanie zdrowia. Miasto liczy na wsparcie w finansowaniu programów edukacyjnych oraz organizację wydarzeń integracyjnych, które umożliwią seniorom zdobywanie nowych umiejętności, rozwój osobisty oraz aktywność społeczną.

Miasto Chojnice liczy także na wsparcie od instytucji takich jak Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, regionalne podmioty zajmujące się pomocą społeczną i polityką senioralną oraz inne agendy rządowe i samorządowe w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów. Szczególnie ważne będą programy skierowane na poprawę sytuacji osób starszych w obszarze dostępu do usług socjalnych, wsparcia psychologicznego, oraz działań przeciwdziałających samotności. Oczekuje się, że współpraca z wojewódzkimi i krajowymi instytucjami pomoże w finansowaniu działań wspierających seniorów, w tym osób z niepełnosprawnościami lub przewlekle chorych.

Ponadto, Miasto Chojnice będzie wzmacniać współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniorów, a także z sektorem prywatnym. Samorząd będzie dążył do tworzenia projektów partnerskich i społecznych, które umożliwią realizację działań z zakresu zdrowia, opieki, edukacji i aktywności seniorów. Współpraca z fundacjami, stowarzyszeniami oraz prywatnymi podmiotami, które realizują usługi społeczne, będzie kluczowa dla skutecznej realizacji celów polityki senioralnej.

Strategia polityki senioralnej w Chojnicach nie może być realizowana w oderwaniu od innych podmiotów administracji publicznej i sektora pozarządowego. Oczekiwania wobec administracji centralnej, wojewódzkiej oraz innych instytucji rządowych obejmują wsparcie finansowe, legislacyjne i organizacyjne w zakresie rozwoju usług zdrowotnych, opiekuńczych, transportu publicznego, a także poprawy jakości przestrzeni publicznych dla seniorów. Ścisła współpraca z administracją publiczną oraz organizacjami pozarządowymi umożliwi miastu realizację ambitnych celów strategii, przyczyniając się do poprawy jakości życia seniorów i ich aktywnego udziału w życiu społecznym i kulturalnym.

7. System monitoringu

Aby skutecznie realizować cele Strategii Polityki Senioralnej Gminy Miejskiej Chojnice do roku 2030, kluczowe znaczenie ma stworzenie efektywnego systemu monitorowania, który pozwoli na bieżąco oceniać postępy, identyfikować ewentualne problemy i dostosowywać działania do zmieniających się potrzeb seniorów. System monitoringu powinien być oparty na zbieraniu, analizowaniu i wykorzystywaniu danych z różnych źródeł, tak aby był kompleksowy, przejrzysty i użyteczny zarówno dla decydentów, jak i dla organizacji realizujących poszczególne projekty.

System monitorowania Strategii Polityki Senioralnej ma na celu:

- Regularne śledzenie realizacji założonych celów i projektów;
- Ocena efektywności działań oraz wykorzystania zasobów;
- Identyfikacja problemów i przeszkód w realizacji strategii;
- Zapewnienie transparentności i odpowiedzialności w procesie realizacji polityki senioralnej;
- Udzielanie wsparcia decydentom w podejmowaniu działań naprawczych i optymalizacyjnych.

Zakłada się przyjęcie następujących zasad monitoringu:

- Oparcie na danych: Wszystkie działania powinny być oparte na twardych danych – zarówno ilościowych (np. liczba seniorów, dostępność usług), jak i jakościowych (opinie, badania satysfakcji).
- Cykliczność: Monitorowanie będzie odbywać się w równych odstępach czasu – w skali rocznej. W zależności od charakteru działań, monitoring powinien obejmować zarówno bieżące raportowanie, jak i długofalową ocenę.
- Zróżnicowanie wskaźników: Wskaźniki monitorowania powinny obejmować różne obszary: demograficzne, zdrowotne, społeczne, infrastrukturalne i ekonomiczne, co pozwoli na uzyskanie pełnego obrazu realizacji strategii.
- Współpraca i zaangażowanie interesariuszy: Monitoring będzie procesem partycypacyjnym, angażującym nie tylko instytucje miejskie, ale także (a nawet przede wszystkim) Chojnicką Radę Seniorów, organizacje pozarządowe, instytucje edukacyjne i samych seniorów.

Przedmiotem monitoringu będzie ocena poziomu osiągnięcia wskaźników przypisanych do poszczególnych projektów strategicznych. Monitoring obejmie także jakościową analizę i ocenę poziomu osiągnięcia celów strategicznych i szczegółowych. W końcowej części każdego raportu z monitoringu powinny znaleźć się rekomendacje i sugestie co do ewentualnych zmian treści Strategii Polityki Senioralnej. Monitorowanie realizacji Strategii powinno być jednym z zadań Chojnickiej Rady Seniorów.